У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го ГРУДНЯ 1971 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, DECEMBER 3, 1971 No. 223. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Четвер, 2 грудня 1971

В АМЕРИЦІ

ЧЛЕНОМ ВІЙСЬКОВОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО СУДУ вперше призначено суддю-негра Роберта Донкена. Військовий апеляційний суд складається з трьох суддів, яких призначають на 15 років служби і які одержують заробітну платню в 42 000 долярів річно.

ПРИПИНЕНО РОЗШУКИ ПОВІТРЯНОГО ПІРАТА, який дістав вимагану суму в 200 000 долярів та справного парашута і скочив над лісистою місцевістю з літака в дорозі до м. Ріно. Поліційні гелікоптери й авта припинили розшуки злочинця, бо в тій місцевості годі знайти людину серед гір і лісів.

КОНСЕРВАТИВНІ И ЛІБЕРАЛЬНІ СЕНАТОРИ виробили спільно законопроєкт, за яким обмежувалося б право Президента ЗСА на проголошення й ведення війни без згоди Конгресу. За тим законопроєктом Президент мав би право дати наказ армії для відбиття будь-якої атаки на ЗСА чи на військові американські частини поза ЗСА, або ж на американських громадян, але такі уповноваження були б у силі тільки 30 днів — далі про ті справи мав би вирішувати Конгрес. Адміністрація президента Ричарда Ніксона наперед повідомила, що вона є проти такого законопроєкту, бо Президент, як головнокомандувач, повинен мати свободу дій.

ДЕПАТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я, ОСВІТИ И СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ попередив дирекції шкіл у Бостоні, Масс., що коли там і надалі буде тривати сегрегація в шкільництві, то школи не одержать урядової фінансової допомоги. Федеральна допомога школам у Бостоні сягає 10 мільйонів долярів річно.

У НЮ ЙОРКУ КІЛЬКА БАНДИТІВ НАПАЛИ ВРАНЦІ на „Гарлем Сейвінг Банк". Вони поранили трьох поліцаїв і ограбували банк на 16 000 долярів. До бандитів стріляли поліцаї та охоронці банку, але ті відбивалися вогнем з автоматичної зброї і, врешті-решт, утекли автом.

В РАЙОНІ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ ДЕЩО ЗМЕНШИЛИСЬ ціни на деякі продукти харчування, а на деякі — підвищились, хоча це й заборонене, бо порушує урядову політику „заморожування цін". Напр., консервована шинка подорожчала на 4 центи за 1 фунт. Однак, майже 90 назв різних харчів або подешевшали за жовтень, або ж на них ціна не змінилась.

НА З'ЇЗДІ ЛІДЕРІВ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК у Маямі була прийнята резолюція, в якій закликається Уряд надати право федеральним службовцям страйкувати так само, як і всім іншим робітникам чи працівникам у ЗСА. Федеральні службовці — за сучасним законом — не мають права страйкувати, а за спробу страйку таких можуть звільнити з праці, покарати гривною на одну тисячу долярів і посадити до тюрми на один рік й один день.

У СВІТІ

У ВАРШАВІ ЙШЛИ наради Совєтського Союзу і його шістьох европейських сателітів — Польщі, Східньої Німеччини, Чехо - Словаччини, Мадярщини, Болгарії і Румунії, над справами, що пов'язані з совєтським проєктом паневропейської конференції безпеки. В першому тижні грудня ц. р. у цій самій справі будуть нараджуватися міністри членських держав Атлантійського Союзу (НАТО) у Брюкселі. Між західніми державами й Москвою існують в цій справі ще поважні розбіжності.

У ФРАНЦІЇ ДИМІСІОНУВАВ Макс Ферне, високий старшина поліції, який грав поважну ролю у встановленні співпраці між ЗСА і Францією у спільному поборюванні міжнародної торгівлі наркотиками. Французькі офіційні кола заперечили, наче б та димісія Ферне стояла у зв'язку з скандалом, в якому виявлено, що деякі високі члени французької тайної поліції брали активну участь в торгівлі наркотиками.

У МОСКВІ ПІДПИСАНО торговельну умову між СССР і американськими концернами у справі продажу Совєтам за загальну суму 125 мільйонів дол. машин та іншого технічного виряду для добування руди, — при чому американські компанії замовили в СССР неподану ближче скількість „незалізних металів", як олово, цинк і ін. Обговорювано теж можливість спроваджування з СССР до Америки совєтського хрому, але після замирення між Британією і Родезією відкривається знову родезьке джерело хрому, з якого раніше користали ЗСА.

У КАЇРО В ЄГИПТІ ЗАКІНЧИЛИСЬ строго засекречені наради спільної Оборонної Ради Арабської Ліги. Півофіційно сказано тільки, що виготовлено „воєнний плян".

ІНДІЯ І ПАКІСТАН ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ „на всякий випадок" — на вибух війни між ними. У Пакістані покликано до військової служби резервістів і відкликано всі військові відпустки, в Індії переведено в 5-мільйоновому місті Калькуті вперше пробне повне затемнення, яке тривало пів години. Перевірено при цій нагоді правильне діяння алярмових сирен.

У БРЮССЕЛІ НАРАДЖУВАЛИСЬ представники 6-ох членських держав Европейської Економічної Спільноти з речником Британії над останньою „дразливою" справою: ловлі риб. Річ у тому, що прибережні води Британії, Данії й Ірляндії багатші на рибу, як води країн ЕЕСпільноти, і ті країни претендують на негайне допущення їх до свобідної риболовлі на тих недоступних для них тепер водах. Але англійські парляментарні посли з „рибних" округ погрожують голосувати проти участи Британії в ЕЕСпільноті, якщо уряд пошкодить їх рибалкам.

ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД ЗАГРОЗИВ закордонним пресовим кореспондентам видаленням, якщо вони порушуватимуть нові суворіші приписи щодо звітування про воєнні операції. Між іншим, наказано, що не вільно оприлюднювати відомості, що їх закордонні кореспонденти отримають від будь-якого вояка чи старшини нижчого військового ступня, як сотник (капітан).

ІРАН ОКУПУВАВ збройно три малі острівці при вході до Перської затоки: арабські шейки, які прожили на тих стратегічно для Ірану важливих острівцях під патронатом Британії, не хотіли мирно погодитись на передачу їх Іранові. Британія відкликує з того обширу решту своїх військ з кінцем цього року. З приводу тієї окупації Ірак зірвав дипломатичні взаємини з Британією і Іраном. Між Іраком і Іраном віддавна були напружені відносини.

Уряд заборонив вивіз будь-якої зброї або амуніції з Америки до Індії

Вашингтон. — Американський уряд відкликав усі дозволи на вивіз будь-якої зброї або амуніції до Індії. Три тижні тому таку саму заборону проголошено у відношенні до Пакістану. Теперішнє рішення прийнято з уваги на посилені індійсько-пакістанські бої в прикордонній смузі. Тому, що Індія взагалі купувала в Америці дуже мало зброї, — бо в минулому році тільки на 5 мільйонів дол. — а свої достави зброї включно з літаками отримувала від Совєтського Союзу, то ця теперішня заборона не відіб'ється на стані збройної сили Індії. Індійська амбасада у Вашингтоні висловила „жаль" з приводу того рішення американського Уряду, ствердивши, що це не поліпшить шансів замирення. Американське „ембарго" на вивіз зброї до Індії має — вказують коментатори — радше політичне значення, як вислів невдоволення Америки відкиненням американської пропозиції, щоб Індія і Пакістан відтягнули свої війська з-над кордону між Індією і Східнім Пакістаном. Тим часом індійські війська посунулись вглиб Східнього Пакістану на кілька кілометрів і перерізали залізничний шлях, яким іде постачання для північно-західньої частини Східнього Пакістану. Пакістан твердить, що той шлях перейшов знову до рук пакістанців.

Сенатсько-палатна конференція заявилася проти надмірної редукції податків

Вашингтон. — Під час своїх нарад, що відбулися тут у вівторок 30 листопада ц. р., Сенатсько-палатна конференція погодилася виелімінувати з обговорюваного тепер у Конгресі законопроєкту про податки більшість схвалених Сенатом пропозицій про редукцію податків в цьому і в найближчих двох роках на загальну суму 38.2 більйона долярів. Конференція погодилася зменшити цю суму до 26 більйонів долярів, тобто на 1.4 більйона менше, як це пропонував през. Ніксон у серпні ц. р. Пропоновану для виключення від податків суму 800 долярів із річного прибутку однієї особи вирішено встановити на 750 долярів; в цьому році вона буде виносити 675 долярів. Стандартову суму відтягнень від прибуткового податку залишено в дотеперішній висоті, тобто 1,050 дол. Відкинено пропозицію, щоб дозволити відтягати від податку витрати на виховання й освіту в сумі 325 долярів. Виеліміновано також низку інших пропозицій на зменшення податків для окремих осіб і підприємств. Наради конференції ще не закінчилися.

10 найбагатших держав нараджуються в Римі про нову монетарну систему

Рим. У вівторок 30 листопада відбулося під головуванням американського секретаря скарбу Джона Конелі перше двогодинне засідання конференції так званої „Групи 10-ох", себто 10-ох найбільш економічно розвинених держав світу, з ціллю встановити нову міжнародну монетарну систему, захитану від серпня ц. р., коли-то Америка перестала вимінювати „закордонного" доляра на золото. У тій важливій конференції беруть участь міністри фінансів і директори державних банків таких держав: ЗСА, Британії, Канади, Японії, Швеції, Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії і Голляндії. З американського боку приявними на конференції, крім секретаря скарбу Конеллі, є ще його заступник Пол Фолкнер і голова Ради Федеральних Резерв Артур Вирнс. У тому першому засіданні взяли участь 30 осіб, між ними і відповідальні репрезентанти Міжнародного Монетарного Фонду з централею у Вашингтоні й Банку для міжнародних розрахунків із централею у Швайцарії. Наради конференцій строго засекречені.

Індія вимагає відкликання із Східнього Пакістану пакістанських військ

Ню Делі. — Індійський прем'єр Індіра Ганді заявила, що найкращим шляхом до миру було б відкликання із Східнього Пакістану військ, що складаються виключно з західніх пакістанців. Ті вояки — казала вона — почуваються нещасливими далеко від своїх домів і родин і були б щасливі, як би могли туди вернутися. Однак вона заперечила, наче б Індія могла відкликати свої війська з-над пакістанського кордону, бо — мовляв — Індія не загрожує Пакістанові, а сама почувається загроженою, коли за її східнім кордоном стоїть велика пакістанська армія. „Ми не можемо бути байдужними, як зараз за нашою стіною винищують нарід". Індіра Ганді одверто визнала, що Індія сприяє бенгальському визвольному рухові у Східньому Пакістані і підтримує його. Вона закинула Пакістанові і „деяким іншим країнам", що вони намагають „інтернаціоналізувати" індійсько-пакістанський конфлікт, який по суті є внутрішньо-пакістанським конфліктом, що спричинив втечу до Індії 9-ох мільйонів бенгальців із Східнього Пакістану, які наклали на Індію великий тягар. Японія, Бельгія й Італія повели на терені Об'єднаних Націй акцію за відкриття дебат про індійсько - пакістанський конфлікт на Раді Безпеки ОН, але Індія противиться тому, щоб її ставили в цій справі на рівну дошку з Пакістаном.

ЗСА передбачують европейську конференцію безпеки щойно на 1973 рік

Вашингтон. — Скликання конференції безпеки в Европі тісно пов'язане з уведенням в життя постанов чотирьох амбасадорів щодо покращання відносин довкола Західнього Берліну — заявив державний секретар Вілліям Роджерс 1 грудня ц. р. у своїй промові на бенкеті з нагоди 50-тиріччя Клюбу заморської преси у Вашингтоні. Він признав, що скликання паневропейської конференції „безпеки і співпраці", на яку наполягають Совєти, невідхильне, але заперечив, наче б та конференція мала затвердити „статус кво" в Европі, себто існуючий державно-політичний поділ в Европі, зокрема поділ Німеччини та совєтську контролю над Східньою Европою. Метою такої конференції — заявив Роджерс — повинно бути сприяння тіснішим зв'язкам між усіма, східніми й західніми, країнами з свобідною комунікацією ідей і людей. Державний секретар заповів, що про ці справи буде мова на засіданні міністрів закордонних справ членських держав Атлантійського Союзу (НАТО) в наступному тижні. НАТО заплянувало, що паневропейську конференцію повинна попередити конференція про обопільну й збалянсовану редукцію збройних сил і Середущій Европі. Цю справу повинні підготовити наради західніх віце-міністрів закордонних справ. На всякий випадок — паневропейська конференція безпеки співпраці не може зійтися швидше, як у 1973 р.

Валентин Мороз важко хворий, перебуває у тюремній лікарні

Ню Йорк. — Згідно із одержаним видавництвом „Сучасність" повідомленням з України, засуджений у листопаді 1970 року на дев'ять років ув'язнення і п'ять років заслання 35-літній український історик і публіцист Валентин Мороз, якого вже в грудні минулого року відвезли до в'язниці у Владимирі, захворів ще в червні цього року на печінку і перебуває у лікарні Владимирської тюрми. Востанні стан здоров'я В. Мороза видатно погіршився, головно через брак гемоглобіну — дихального пігменту крови. Перебуваючи у тюремній лікарні, Валентин Мороз не має відповідної лікарської опіки, ні потрібних для нього харчів. Йому не дозволяють одержувати ніяких додаткових посилок, що могли б допомогти у підкріпленні його здоров'я.

УРОЧИСТИМ ВІДКРИТТЯМ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ ЗАВЕРШИТЬСЯ ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Завершенням започаткованого тут у неділю 28 листопада ц. р. Тижня Української Культури, що в його програмі була передбачена низка імпрез — концертів, конференцій і виставок, буде історична для української громади в Арґентині подія — відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові на одній із репрезентативних площ арґентинської столиці Буенос Айресу між Дель Лібертадор та Дайрера евню. В урочистому відкритті пам'ятника, створеного і поставленого за проєктом відомого українського скульптора Леоніда Молодожанина, візьмуть участь тисячі українських поселенців з усіх провінцій Арґентини, численні репрезентації українських громад із сусідніх країн Південної Америки — Бразилії, Уруґваю, Параґваю і Венесуелі, як також делеґації центральних українських установ й українських спільнот із ЗСА і Канади. Із ЗСА виїхала до Буенос Айресу літаком ще в неділю 28 листопада офіційна репрезентація Українського Конґресового Комітету Америки, в склад якої увійшли голови українських братських Союзів і водночас члени Президії УККА — Йосип Лисогір від УНСоюзу, Антін Батюк від УРСоюзу, о. шамб. Мирослав Харина від СУК „Провидіння" та Володимир Мазур від Української Народної Помочі. Йосип Лисогір репрезентуватиме під час урочистостей Президію Світового Конґресу Вільних Українців. Речником УККА буде обраний з-поміж інших членів центральної репрезентації — голова одного із братських союзів. Того ж самого дня, в неділю 28 листопада виїхала з Ню Йорку 69-особова група українців із ЗСА, що її провідником з рамени агенції Ковбаснюка є Михайло Бурчак, і в склад якої увійшов великий гурт колишніх „арґентинців", які живуть тепер у ЗСА, під проводом д-ра Романа Мороза. Для фільмування урочистостей у Буенос Айресі виїхали з цією групою Ярослав Кулинич і Василь Авраменко. Окрема більша українська делеґація виїхала літаками до Арґентини також з Канади.

Урочистість відкриття пам'ятника буде проведена в цю неділю, 5 грудня ц. р. о годині 10-ій ранку після Богослужень в українських церквах Буенос Айресу. Тиждень Української Культури був започаткований минулої неділі 28 листопада виступом 32-особового балету і дівочого хорового ансамблю з Торонта, що відбувся у великій залі „Колісео". У дальшій програмі Тижня був передбачений також великий Шевченківський Концерт з участю відомої української оперової солістки Галини Андреадіс.

Арешти і ревізії серед українців у Лондоні

Лондон (Р. Ч.) — Лондонська щоденна газета „Дейлі Мейл" з 30-го листопада у статейці п. з. „Українці арештовані під замітом посідання бомби". „19-літня дівчина і трьох молодих чоловіків стане сьогодня перед судом при Марлборо Стріт, обвинувачених в посіданні бомби. Дівчина, двох студентів та 23-літній друкарський робітник, всі вони українці, що живуть у В. Британії, є обвинувачені у конспіруванні спричинити експльозію. Доми українців в Лондоні були обшукані вчора детективами Скотленд Ярду, які досліджують змову підкласти бомби під совєтські державні будинки в Лондоні. Обшуки в домах наступили після того, як поліція відобрала нафтові бомби у трьох молодих мужчин та дівчини, яких затримала в дільниці Мейфер. Поліційну охорону совєтських офіційних будинків в Лондоні зміцнено" – інформує „Дейлі Мейл".

В Києві помер Михайло Микиша

У Києві помер видатний оперовий співак Михайло В. Микиша, народжений на Полтавщині в 1885 році, випускник Київської Консерваторії ім. М. Лисенка, учень світової слави оперового співака О. Мишуги, автор багатьох книжок, в тому „Гігієна голосу співака", „Практичні основи вокального мистецтва" та ін., які стали рідкістю. Михайло В. Микиша співав з 1910 р. в Київському оперовому театрі, але потім його „запросили" до Москви і там він виконував заголовні партії в оперовому Великому Театрі СССР від 1923 до 1932 року. Повернувшись в Україну, виступав у Харківській опері, потім довгий час вчив в Київській консерваторії.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПРОФ. І. БАКАЛО ДОПОВІДАТИМЕ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ КОМПАРТІЇ СССР

Ню Йорк. — Під час наукового засідання Комісії УВАН для вивчення історії пореволюційної України і Совєтського Союзу, що відбудеться в суботу 4 грудня ц. р., проф. Іван Бакало прочитає доповідь на тему „Національна політика Комуністичної Партії Совєтського Союзу у світлі переписів населення СССР". Буде відбуватися засідання у приміщенні Української Вільної Академії Наук при 206 Вест 100-та вул. в Ню Йорку. Початок о год. 4-ій по пол.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ВАСИЛЯ СОФРОНОВА ЛЕВИЦЬКОГО

Ню Йорк. — Влаштований Літературно - Мистецьким Клюбом й Об'єднанням Українських Письменників „Слово" літературний вечір письменника Василя Софронова у п'ятницю 3-го грудня ц. р. почнеться о год. 7:30 вечора у приміщенні ЛМКлюбу при 149 Друга Евню в Ню Йорку — Авторський вечір цього ж письменника в Нюарку, Н. Дж., відбудеться заходом Відділу Українського Музичного Інституту Америки в суботу 4 грудня о год. 5-ій по пол. в залі Пластового Дому при 1186 Клінтон Евню в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК ПОВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЗДОРОВ'Я

Віндзор, Канада. — Володимир Гірняк, колишній головний контролер і тепер почесний член Головного Уряду Українського Народного Союзу та постійний його організатор, повернувся 27-го листопада зі шпиталя до дому й поволі повертається до здоров'я. Як повідомляла раніше „Свобода", Володимир Гірняк був занедужав 23-го жовтня 1971 р. на серце й стан здоров'я його був такий поважний, що він вісім днів перебував під інтенсивною шпитальною опікою. В. Гірняк додає, що як тільки він вповні видужає він знову повернеться до своєї організаційної праці.

УКРАЇНСЬКИЙ НЮ ЙОРК

Репортаж Леоніда Полтави, світлини Юрія Вірта

І. КНИГАРНІ
(„ШВАРЦ, МИДЛО І ПОВИДЛО")

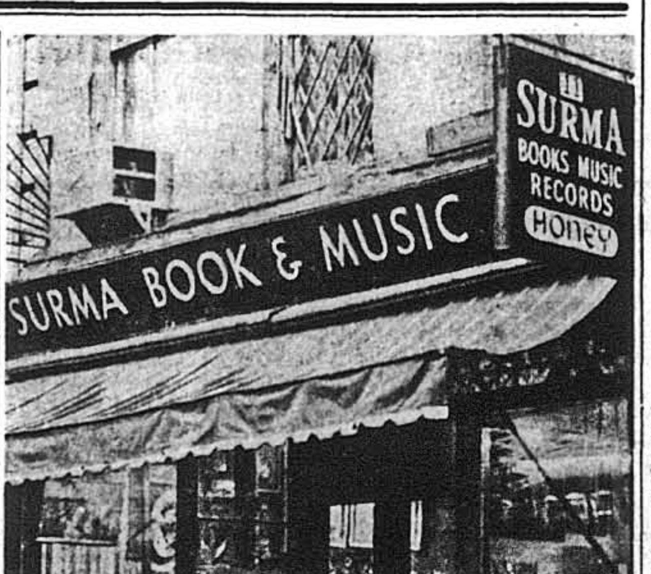
ВІД РЕДАКЦІЇ: Одним з наших поважних недомагань треба вважати те, що ми самі себе не знаємо, не знаємо свого оточення і своїх сусідів, не кажучи вже про їх минуле, не знаємо свого потенціялу. Щоб заповнити цю прогалину, „Свобода" вже деякий час тому заплянувала приготовити і надрукувати цикл репортажів про наші громади. Сьогодні починаємо друк репортажів Леоніда Полтави про „Український Ню Йорк", цим разом про українські книгарні в цьому місті-велетні. На чергу прийдуть інші наші підприємства, наші установи, професіоналісти, школи, церкви і все, що до громади належить. Після Ню Йорку, подібну увагу віддамо іншим громадам, більшим і меншим, в надії, що це допоможе нам усім краще себе пізнати та причиниться до дальшого нашого розвитку.

∴

Різні джерела називають різну кількість українців у Ню Йорку, у цьому калейдоскопі світу, що нараховує 8 мільйонів душ (і бездушних). Одні твердять, що українців тут до 40 000, інші — понад 75 000. Якщо б виміряти кількістю українців у всіх церквах на великі релігійні свята, то їх у цьому місті від 10 000 до 15 000 осіб. А коли б виміряти кількістю тих, що беруть участь в активному українському організованому житті, то їх лише кілька тисяч. Але й ті, невідомі чи маловідомі, вважають себе українцями. І коли до одного такого „невідомого українця", родом з Київщини, зайшли на Ґрін Пойнті на Брукліні, до його невеликої крамниці, з колядою, то дістали 50 дол. на українську справу. Тому не легко визначити, скільки нас „активних", а скільки „пасивних" (бо не було кому до них підійти).

Так чи інакше, українська спільнота не мислима без книжки. Ще князь Ярослав Мудрий у заповіті писав про її велетенське значення в житті людини, родини і народу. А потім — безліч свідчень і доказів на користь книжки, впродовж усієї вікової історії України. Якщо при сотворенні світу спочатку було Слово, то в створенні нової, модерної України воно відіграло й відіграє таку ж особливу ролю. За слово нагороджували і карали, рідне слово забороняли і переслідували, за нього перебувають українці в Мордовії та на інших соловках... Слово, як виразник думки, виступило в нашій новій історії як щось особливе, організуюче, унапрямлююче й будуюче. За одно століття, всупереч царсько-російським указам Валуєвського і Хрущовського типу, всупереч намаганням Польщі спольонізувати, Румунії — зрумунщити і т.д., себто відчахнути окремі галузі українського національного дерева, —

(Закінчення на стор. 6-ій)

Зовнішній вигляд книгарні „Сурма"

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Світова слава Шевченка

Своє ім'я увіковічнив Тарас Шевченко своєю творчістю і своїм життям не тільки серед минулих, сучасних і майбутніх поколінь українського народу. Слово його промовляє сьогодні в перекладах з української мови до більшости народів світу і слава українського Поета утривалюється у світі вже не тільки друкованим словом, але й пам'ятниками з граніту та бронзи, збудованими в столицях і містах різних країн світу. Зайнявши місце своїм пам'ятником перед леґіслятурою Манітоби у Вінніпеґу в 1961 році і рішенням Конґресу ЗСА на одній з репрезентативних площ столиці З'єднаних Стейтів Америки — Вашинґтону 1964 року, Тарас Шевченко здобуває собі визнання і в інших країнах світу, що в них заходами вільної української спільноти постають щоразу нові пам'ятники Кобзареві — у Бразилії й у Франції, де відкрито пам'ятник Поетові у місті Тулюзі весною цього року. В обличчі такого походу світової слави Шевченка був поставлений пам'ятник українському Поетові також і в Москві.

Неділя 5-го грудня буде записана в історії української діяспори відкриттям чергового пам'ятника Т. Шевченкові тим разом у столиці південноамериканської держави Арґентини, що відбудеться там в рамцях Тижня Української Культури. Створений за проєктом відомого українського скульптора Леоніда Молодожанина, він буде відкритий знову ж на одній із репрезентативних площ Буенос Айресу. Буде проходити ця урочистість при масовій участі не тільки широкої української громади Арґентини і в приявності представників державної влади та дипломатичного світу, але й численних репрезентантів українських центральних та провідних організацій вільного світу і українців, зокрема ж із ЗСА і Канади, та ряду південноамериканських сусідніх з Арґентиною країн, що в них живуть і діють українці.

Пам'ятник Кобзареві України в Арґентині — це не тільки ще один черговий вияв Шевченкової слави, але й нова перемога української національної правди, що здобуває собі все більше прихильности і визнання серед вільних народів світу.

Косиґін обіцяє...

На засіданні Верховного Совєту голова Ради Міністрів СССР, „депутат" А. Косиґін виголосив 24 листопада довгу промову про п'ятирічний плян розвитку народного господарства. Це вже дев'ятий п'ятирічний плян, але вперше в ньому нібито вирішили, як свого часу вимагав розстріляний Сталіним за „правий ухил" Бухарін, віддати перевагу розвиткові легкого промислу супроти важкого, щоб „забезпечити значне піднесення всього совєтського (не совєтських!) народу". Косиґін обіцяє, як обіцяв був свого часу викинутий з ЦК член „антипартійної групи" Маленков, підвищити виробництво товарів народного споживання, підвищити робітникам заробітні платні, якщо вони на 83% піднесуть продуктивність своєї праці, і „зміцнити матеріяльно - технічну базу сільського господарства", отже поліпшити добробут совєтських кріпаків - колгоспників. Бракувало в обіцянках Косиґіна лише відомого хрущовського „догнати і перегнати".

Совєтський прем'єр, пригадавши зовнішньо - політичний курс XXIУ з'їзду КПСС — „курс боротьби проти агресивної політики імперіялізму", все ж таки потішив своїх слухачів, що Совєтський Союз „готов продовжувати зміцнювати торговельно - економічні зносини з Францією, Фінляндією, Західньою Німеччиною, Канадою, Японією". І це в повній мірі стосується до такого найбільшого „імперіялістичного агресора", як ЗСА, очевидно, якщо вони до того зміцнення торговельно - економічних зносин виявлять охоту.

У своїй промові навівши імпозантні цифри з бюджетів СССР і „союзних республік", де Українську ССР поставлено на другому місці (13,140.000.000 рублів), Косиґін обіцяв збільшення промислової продукції в 1972 р. в порівнянні з 1971-им на 6.9 відсотка і, наслідуючи Сталіна, обвинувачував „господарників" за невиконання плянів розбудови легкої і харчової промисловости. Виходить, і тут винен хтось, а партія — непомильна. В залежність від виконання пляну п'ятирічки, — заявив Косиґін, — ставиться підвищення мінімуму заробітної платні (70 рублів місячно), доплату робітникам за працю вночі і „повніше задоволення зростаючих потреб населення в продуктах харчування".

Вірний традиціям з часів Сталіна, Косиґін свою доповідь закінчив цитатою з Брежнєва, теперішнього „найрівнішого з-поміж рівних" у ЦК КПСС.

СОЦІЯЛЬНІ Й ПОЛІТИЧНІ КОНТРОВЕРСІЇ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Німецька Федеративна Республіка стоїть на останньому місці в с т р айковому русі. Італія, Франція, Англія втратили останніми роками мільйони годин праці через страйки, організовані під проводом професійних спілок або — „дикі". В Німеччині, як і в Швеції, провідники професійних спілок, після дискусій з представниками спілки підприємців, старалися уникнути „останнього, рішучого бою" через страйк, і знаходили компроміс — „золоту середину".

Однак, в останньому році настрої серед німецького робітництва значно змінилися. Причина: ростуть ціни на предмети споживання, на харчування, одяг, на комунікацію, на світло, воду і т. д. Професійні спілки мають спеціялістів, які обчисляють прибутки підприємців, і вони ствердили, що робітники заробляють відносно менше, порівняно з прибутками власників засобів продукції.

Щоб зменшити розходження між оплатою праці людей, зайнятих у підприємствах, і прибутками підприємців, професійні спілки домагаються п і д вищення платень. Підприємці погоджуються на збільшення платень робітникам, але в малому розмірі.

Професійні спілки в провінції Баден і Вюртемберґ зорганізували формальне голосування між робітниками металюрґійної промисловости в справі страйку: величезна більшість голосувала за страйк. Тепер кинули роботу тисячі працівників. Щоб зробити натиск на робітників, промислові фірми з цих провінціях проголосили вилучення („локавт"): припинили роботу в підприємствах. Через те 360.000 робітників є без праці.

Ця ситуація турбує непомалу уряди згаданих провінцій і федеральний уряд у Бонні. Західня Німеччина здана на експорт своїх товарів у чужі країни. Коли німецька індустрія не додасть вчасно товарів своїм замовникам за кордоном, то вони купуватимуть в інших країнах. Це була б втрата для всього господарства Німеччини: для підприємців, для робітників і для держави, бо не було б з чого брати податки. Через те міністри звертаються до спірних сторін — до професійних спілок і підприємців, щоб зійшлися для переговорів і шукали згоди.

20-го листопада закінчився позачерговий з'їзд Німецької Соціял - Демократичної партії в Бонні. Головною темою нарад з'їзду була податкова реформа. Тому в пресі дехто жартом називав цей з'їзд „конґресом рахівників". Як у спорі між професійними спілками та підприємцями, соціял - демократичний з'їзд також мав на увазі вирішити економічну проблему: с п р аведливий розподіл податків і народного прибутку взагалі.

Стверджено, що 0,7% населення Західньої Німеччини (підприємці, власники банків і т. д.) мають у своїх руках більше, як 75% власности країни. Більшість учасників з'їзду, переважно молодшого віку люди, поставили домагання оподаткувати прибутки капіталістичних підприємців до 60%. (В Америці податки досягають 80%).

Провідники Соціял - Демократичної Партії — члени уряду — Брандт і Шіллер — відраджували учасникам з'їзду приймати остаточні рішення і лишити вільну руку урядові в цій справі, що може мати невигідні наслідки — політичні й господарські. Насамперед: Німеччина, казали вони, належить до Е в р опейської Господарської Спілки і рух капіталів, як і рух робочої сили вільний між країнами Спілки. В країнах ЕГСпілки податки з прибутків капіталістичних підприємств нижчі, ніж у Німеччині, а тому німецькі підприємці схочуть вкласти свої капітали в державах з меншим оподаткуванням.

Тому прем'єр Брандт казав, що слід „доїти корову вміру", щоб вона й надалі давала молоко... Брандт згадав також політичну ситуацію Німеччини, звертаючись до учасників партійного з'їзду з такими словами: „При всьому, що ми тут робимо, ви мусите здавати собі справу з того, чи ви хочете, щоб база довір'я до партії в 1973 році була зміцнена, чи ні?"

Мова тут про вибори до парляменту в Західній Німеччині 1973 року. Уряд Брандта (коаліція соціял-демократів і лібералів) має в парляменті більшість усього 6 голосів. Брандт і Шіллер не хочуть дати опозиційній партії Християнських Демократів приводу для агітації, мовляв, соціял - демократи заміряються перевести „експропріяцію" приватних підприємств, завести колгоспи і т. д.

В цій агітації особливо гарячкують баварські християнські суспільники, які пишуть, що соціял - демократи готують криваву розправу над своїми противниками...

За тиждень перед соціял-демократичним з'їздом виступив з критикою господарської політики теперішнього уряду соціял - демократ, член парляменту в Бонні Філіп Розенталь. Він покинув службу в міністерстві Шіллера, як його заступник, бо вважає політику Шіллера за угодову супроти підприємців.

До речі, Розенталь — мільйонер і стоїть на чолі відомої в світі фірми виробництва порцелянового посуду. У фірмі Розенталя робітники беруть участь у керуванні й прибутках підприємства. Розенталь робить закиди Шіллерові, що він — міністер фінансів і господарства, дбає за збільшення продукції в Німеччині, але з того левину долю мають підприємці, а робітники й службовці зостаються позаду. Розенталь плянував широкі реформи на користь робітництва, зокрема права участи у творенні власности робітників.

Однак, гострий тон заяв Розенталя проти Шіллера викликав на з'їзді Соціял-Демократичної Партії в Бонні співчуття до міністра. Тут грала ролю також та обставина, що члени з'їзду думали про недалекі вибори до парляменту і роздором у партії не хотіли ослабити позиції соціял - демократії в виборчій пропаґанді. На це натякнув Шіллер у промові на з'їзді, сказавши: „Товариші, залиште чашки в шафі" (тобто — не биймо горшків прилюдно, бо це не принесе користи для партії).

Само собою, партійний з'їзд може дати своїм членам уряду загальні директиви, але здійснення їх у державній політиці вимагає часто змін і відкладу на пізніший час. На з'їзді не було демагогічних промов, а переважали голоси знавців господарства й фінансів, які вели ділові дискусії з фактами й числами в руках.

Viator

Степан Женецький

СПРАВА „ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ" СВІТУ

Останнім часом в американських газетах і журналах багато пишеться про загрозу перенаселення Землі. Деякі демографи лякають людей „популяційною експльозією", тобто раптовним збільшенням кількости людей на Землі, яка грозить людству. Вони доказують різними статистичними даними, що коли людство на нашій плянеті буде далі розмножуватися таким скорим темпом, як тепер, то за короткий час буде стільки людей, що наша земля не спроможна буде їх прохарчувати.

Цілком інакше дивляться на цю справу европейські знавці. На відміну від американських, які лякають людей „людською експльозією", вони приходять до висновку, що наша земля має замало населення. Вони просто не можуть зрозуміти, чому американці журяться перенаселенням в той час, коли Америка за своїм стандартом радше недоселена. Як переконливий доказ вони подають факт, що, наприклад, Голляндія має кругло 1000 людей на квадратову милю, але все ще мусить спроваджувати на працю до себе закордонних робітників, натомість стейт Пенсильвенія у ЗСА має тільки 250 людей на квадратову милю.

Европейські д е могра фи подають Голляндію, як приклад відносно проблеми населення. Зараз після другої світової війни страх перед новою війною в Европі і втрата колоній спричинили гарячку еміґрації, втечу населення. Голляндці масово еміґрували до Канади, Австралії, Південної Африки та Нової Зеляндії. Та вже в другій половині 50-их років виявилося, що внаслідок тієї еміґрації, Голляндія втратила значну частину своєї працюючої людности і на її місце треба спроваджувати робітників з-за - кордону. Внаслідок цього тепер у Голляндії працюють сотки тисяч еспанців, італійців, хорватів, сербів і навіть турків.

Та найявнішим прикладом недоселення Европи може послужити Західня Німеччина. Гітлер заявив, що Німеччина сильно перенаселена і потребує „лебенсравму" — життьового простору. Цю вимогу Гітлера старався підтвердити нібито фактами німецький політичний письменник Ганс Ґрімм своєю книжкою п. з. „Народ без простору", що мала великий розголос в цілому світі.

Після розвалу Третього Райху, коли до Західньої Німеччини прибуло коло 12 мільйонів німецьких утікачів з Польщі, Чехо - Словаччини і Східньої Німеччини, було „очевидним для всіх", що Західня Німеччина „завалиться" внаслідок такого великого тягару населення. Незабаром населення Західньої Німеччини, що становила половину території передвоєнної Німеччини, дорівняло числу населення цілої Німеччини з-перед війни. Всі віщували, що в Західній Німеччині пануватиме постійне безробіття величезних розмірів і настане харчова катастрофа. Тоді здавалося, що Східня Німеччина, населення якої постійно зменшувалось внаслідок утечі антикомуністів до Західньої Німеччини, перебуває в кращій ситуації. В Східній Німеччині в той час було лише 400 жителів на квадратову милю супроти 606 в Західній Німеччині. Одначе, тепер виявилося, що обидві Німеччини потребують робітних рук. Під сучасну пору працюють в Західній Німеччині маси робітників з Південної Европи, Північної й Східньої Африки, з Туреччини, Франції, навіть з Англії.

Останнім часом вже й Південна Европа відчуває брак робітної сили. В Еспанії почали приготовляти осередки для повороту 2.5 мільйона втікачів, розкинених по всій Европі. Правда, Еспанія рада б висилати своїх робітників на працю до чужих країн, щоб вони там набиралися досвіду та заробляли добрі гроші, але еспанські індустріялісти ремствують проти відходу еспанців на працю за кордон. Уже тепер на місце тих еспанських робітників, що працюють в чужих країнах, Еспанія спроваджує до себе на працю робітників з Марокко й Альжиру, які раніше їхали на працю до Франції.

Південна Італія, мабуть, має надмір населення, але в Північній Італії відчувається брак рук до праці. В деяких навіть найдальших південно - европейських країнах відчувається недостача досвідчених п р а цівників. Вже навіть робітники з Пів-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Іван Кедрин

ІЗ ТУРБОТ СУЖА

Перед Загальними Зборами

На 4-го грудня ц. р. заповіджено в домівці Об'єднання Мистців Українців в Ню Йорку при 2-ій Евеню Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Америки (СУЖА). Ця станово - професійна організація мала за 19 років свого існування чотири Управи, з чотирма різними головами. Кожна з тих Управ мала у своїй діяльності світла і тіні, кожну можна було хвалити й гудити. І напевно й на цих найближчих Загальних Зборах звіт Управи дасть матеріяли до дискусії, незалежно від запевнення її голови в останньому числі „Українського Журналіста", що та діяльність була „різногранна". Не входячи в суть окремих виявів праці останньої Управи, треба підкреслити, що сама організація українських журналістів в Америці потрібна й доцільна, і що не можна дивитись на неї виключни крізь призму актуальних успіхів чи невдач.

Коли дивитись на завдання цієї організації, то в першу міру вона повинна оздоровити відносини у світі преси. Журналісти в цілому світі не тільки віддзеркалюють події і настрої у суспільстві, але й формують та формулюють громадську думку. Ніхто інший, як власне журналісти, робітники преси, орудують зброєю, яка небезпечніша за гармати — пером, що підтримує конструктивні ідеї і сама піддає такі ідеї, критикує неґативи, але й шукає позитивів і створює або здорову атмосферу в суспільстві, без якої неможливе взагалі суспільне життя, або затруює її. Коли читати сучасні українські часописи повні взаємної не то полеміки, не то лайки, коли щоразу ствердживати яскраве порушування нашими часописами кодексу етики українського журналіста, схваленого самими ж журналістами, то треба прийти до висновку, що не все тут в порядку. Журналісти і редаґовані ними часописи повинні служити прикладом громаді, а вони не дають доброго прикладу. „Медіце кура те ïпсум" — лікаре, вилікуй сам себе...

Причинилась до цього безумовно розпряжність, прикметна для відносин не тільки у цілому суспільстві, але й у журналістичному світі. Ніби існують проводи, але вони мають мінімальний зв'язок з членством. В усякому разі — не мають тісного духового зв'язку, не мають авторитету. Може й членство у цьому винне, але без уваги на причини і вину по стороні проводу чи членства фактом є, що авторитет СУЖА підупав: і в громаді і серед самих журналістів. Це тим цікавіше, що постав парадокс: на Установчих Зборах 20 грудня 1952 року було 42 особи, на 1-му З'їзді українських журналістів 31 жовтня 1965 року було членів СУЖА 77, тепер число їх зросло до 108, а популярність і повага цієї організації впали, а не зросли. Десь мусить бути причина і — без уваги на причини — треба якось вийти з того парадоксу.

Ніде й ніколи не можна будувати майбутнього без зв'язку з минулим. З пропробленого треба вибрати те, що добре, і продовжувати — по змозі — у кращому змісті й вигляді. Наприклад: розписування конкурсу за найкращу статтю — добра ідея, але треба такі конкурси продовжувати з іншим правильником. Дуже добра ідея стипендійного фонду, так само, як ідея фонду для потребуючих, хворих чи немічних колеґ. Треба ті задуми реалізувати. Треба подумати над способами тіснішого організаційного й духового зв'язку з колеґами в інших країнах, взявши на увагу невдачу експерименту із федерацією СУЖ Америки і СУЖ Канади. Обов'язково треба бодай пробувати переконати всіх колеґ, щоб вони не ставились до кодексу етики журналіста, як до забави, яка їх не зобов'язує. Ще не здійснено місії — видати історію української преси, для чого існують добрі друковані і деякі добрі рукописні джерела. Треба подумати про те, чи не підвищити престиж українських журналістів та їхньої станово - професійної організації, коли б забирати слово в різних актуальних так званих „контроверсійних" справах, без полеміки, а з таким конструктивним підходом, який а може — злагіднював би напружену атмосферу. Ясно, що це нелегко, але й завданням журналістів є знаходити належну формулу у всіх складних суспільних проблемах. Вже пробувано в л а штовувати прилюдні доповіді на „дразливі" і „недразливі" теми. Може б продовжувати той задум — в інших формах...

Є проблема „бути — небути" української преси при наявності мінімального числа одиниць з молодшого покоління, які у слові й письмі плавко володіють українською мовою. Треба докладно обдумати і в практиці прищепити талановитим юнакам і дівчатам, які винесли з дому знання української поточної мови, — літературну мову з її нюансами. Є проблема відношення між так званими активними й неактивними журналістами, себто професіоналами, які живуть із своєї журналістичної праці, і тими, що їх американська дійсність примусила шукати інших джерел заробітку.

Є теж згадана вгорі проблема „інфляції" членства СУЖА, що його треба якось унормувати. Є преважлива справа виходу з українського ґетта настільки, щоб мати зв'язки з а нгломовними журналістами і пресою інших національних груп в Америці. Говорено про потребу Інформаційного бюра, — питання, яке інакше виглядає в теорії, інакше в практиці. І напевно є ще чимало інших питань, які виринуть в ході обмірковування можливостей праці СУЖА, такої, яка прислужилась би справі української преси і загальній громадській справі, бо преса і громада — нерозлучні поняття.

Панас Феденко

МИНУЛО ПІВСТОЛІТТЯ

ЗИМОВИЙ ПОХІД АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 1919-1920 РР.

(6)

Промова англійського прем'єра Ллойда-Джорджа також стала нам відома через бездротовий телеграф. Ллойд Джордж заявив у парляменті, що російська біла армія не має виглядів на успіх у війні проти большевиків. Він зазначив, що в інтересі Великобританії буде — визнати національні держави, котрі були створені в боротьбі проти агресії Москви: Естонія, Латвія, Литва. Думалося, що й Україна знайде прихильність і поміч у західніх великодержавах, якщо ми витримаємо новий історичний іспит, не дамо себе розтерти між двома російськими „жорнами" — большевиками і монархістами. Тодішні керманичі західніх держав — Англії (Ллойд Джордж) і Франції (Клемансо) глибше розуміли небезпеку світового большевизму, керованого з Москви, ніж президент Рузвелт за другої світової війни.

26 листопада 1919 р. в Старокостянтинові відбулася рада з участю Головного Отамана С. Петлюри, членів уряду, скороченого до 5 осіб, командирів частин армії та делеґатів від козацтва. Після закінчення цього зібрання я мав враження, мов би побував на „Чорній Раді" 1663 р., яку описав П. Куліш у своїй повісті. Я записав тоді ж промови учасників Ради: вони були опубліковані в Збірнику пам'яті С. Петлюри, що був виданий у Празі 1930 року.

Насамперед промовляв прем'єр Мазепа. Він ствердив, що невдачі наші у війні сталися саме в той момент, коли ослабли сили російських претендентів на панування в Україні — „білих" і „червоних". Мазепа кликав представників війська не піддаватися безнадійності, бо народ України за нами і, коли видержимо, то й світ визнає Українську Народну Республіку.

Петлюра говорив із запалом, казав про історичну заслугу української армії, бо вона своєю боротьбою збудила, „створила націю". Петлюра кликав берегти нашу реґулярну армію, як основу боротьби за державність. Казав, що армія з урядом мусять відійти далі на північ, відпочити і знов рушити на ворога, що був у розкладі.

Далі промовляв полковник Василь Тютюнник, головний командувач армії УНР. Це була його передсмертна промова, бо В. Тютюнник незабаром умер з тифу. Повний віри в перемогу над ворогами, В. Тютюнник ствердив, що тільки страшна фізична втома знищила бойовий дух армії. Аджеж, — казав він, — ми відступаємо від ворога, що має ледве півтисячі вояків!

Дисонансом на цій раді була промова отамана Волоха, що зовнішньо нагадував якогось печеніга чи берендія з наших літописів. Він вернувся до ідеї „радянства", яка внесла руїну в Запорізький корпус армії УНР в березні 1919 р.: тоді Волох намовив деяких командирів корпусу проголосити „радянську владу", бо, мовляв, після того большевицьке військо не буде наступати. Але не так сталося, і ослаблений Запорізький корпус мусів відступати через Дністер у Басарабію. Пізніше наших козаків випустили румуни на з'єднання з армією УНР, забравши обози з усяким майном Запорізького корпусу. Петлюра думав, що Волох покаявся, і тому не віддав його під суд. Команду над корпусом доручено полковникові генерального штабу Володимирові Сальському. Волохові дано під команду Гайдамацьку бриґаду.

На раді в Старокостянтинові Волох сказав, що треба прийняти радянську плятформу і вступити в союз з большевиками, щоб боротися за світову революцію... Петлюра перервав Волохові промову. Відповідь йому дали Мазепа і член уряду Теофан Черкаський. Раду закінчено коротким словом Петлюри.

Виступ Волоха показував, що у війську появилися руїнницькі елементи. Дійсно, незабаром Волох, порушивши наказ команди армії УНР, рушив до Любара і там, з двома іншими ватажками — Божком і Данченком — увійшов у контакт з українськими „боротьбистами", що діяли в союзі з російськими большевиками і мали свій комітет у Чуднові.

У Старокостянтинові я зустрів свого шваґра Петра Омельченка, старшину української армії . Він був тоді при штабі армії УНР. На еміґрації в Празі П. Омельченко закінчив Академію Мистецтв у клясі малювання. Працював як маляр у Парижі до смерти в 1952 році.

Я не знав, де буду ночувати, то П. Омельченко сказав, що певно буде місце в домі, де він спинився. Випадково зустрів він студентку, яку знав з Києва, і думав, що й мене в тій родині приймуть. То була інтеліґентна жидівська родина. Нам дали вечеряти, ми пили чай із самовара (відомо, що самоварний чай найсмачніший). Згадували Київ і спільних знайомих. Ми сказали, що військо УНР покидає Старокостянтинів, і цим дуже стурбували наших гостителів.

Ранком другого дня було смутне прощання. Студентка — і досі пам'ятаю її обличчя — плакала і казала: „Ви відступаєте, а сюди прийдуть денікінці і нас поріжуть"... Вона мала вираз „скорбної матері", як деколи доводилося бачити на старовинних іконах. Мені не подобається стилізація Діви Марії на образах на „нордійський" або „український" тип, та ще з вишиваною сорочкою. Марія, Мати Ісусова, мала тип семітський. П. Омельченко залишив у наших гостителів свій дорогий фотографічний апарат.

Що сталося з цією милою родиною в Старокостянтинові після нашого від'їзду до Любара, мені невідомо.

V

„Народ сей козако - руський ... ко взаімной незгоді (аще і з своім власним повреждєнієм) вельми склонний" (Літопис Самійла Величка).

Любар — старовинне містечко Любартів на Волині, назване іменем князя з литовської династії Любарта. Тут діяв Волинський Губерніяльний Повстанський Комітет, до якого прилучилися соціялісти-революціонери (боротьбисти), що співпрацювали з російськими большевиками. У 1920 р. „боротьбисти" прийняли комуністичну програму і були примушені вступити до большевицької партії. Під впливом „боротьбистів" Волинський Повстанський Комітет перетворено на Волинську Крайову Революційну Раду під проводом Коваля, боротьбиста.

Я приїхав до Любара 27 листопада і на другий день мав приватні розмови з членами Революційної Ради і був на її засіданні.

Відомо, що при невдачах з'являються різні фантастичні пляни, мовби рятунок і вихід із тяжкої ситуації. Наслідком поразки Денікіна і руїни українського реґулярного фронту, почали ширити свою пропаґанду комунофільські елементи серед українського вояцтва: мовляв, треба проголосити в Україні „радянську владу" і тоді Москва визнає українців за своїх союзників у боротьбі проти „всесвітньої буржуазії", яка перша накинула Україні владу Скоропадського, а в 1919 р. допомагала Денікінові опанувати Україну.

Відомо, що до уряду УНР у Камінці на Поділлі приїздив приятель Леніна, швайцарський комуніст Фріц Пляттен. Він привіз пропозицію договору УНР з большевицькою Росією у війні проти Денікіна.

Міннесота у 50-ліття УВУ

Ювілейний вечір УВУ відбувся дня 29-го жовтня 1971 року в залі українсько-американського дому в Міннеаполіс. Для справи відмічення 50-ліття УВУ зорганізувався Діловий Комітет, який очолив все ще охочий до громадської праці, — за невтомний проф. О. Грановський. І цей Комітет підготовив Ювілейний Вечір УВУ.

Ювілейний Вечір відкрив проф. О. Грановський і в своєму вступному слові згадав про заслуги УВУ на полі нашої науки, почавши від його заснування у Відні 1921-го р. УВУ дав тисячам українців нагоду здобути знання і працювати для добра української справи. Його треба зберегти як символ вільної науки, українська громада повинна поспішити йому з моральною та матеріяльною допомогою. На цілі УВУ вже вплинула, на руки проф. Грановського, поважна сума і то не тільки з терену Твин Ситів, але й зі сусідніх обох Дакот. Дальші пожертви можна слати на адресу проф. Грановського.

Проф. д-р Янів, теперешній ректор УВУ, відомий ще здавна як провідна одиниця серед українського студентства, між двома війнами. Вже як молодий студент відзначався красномовністю і вмів повести своєю промовою публіку за собою.

Прелегент, пройшовши у своєму слові давню пророблену працю нашими вченими, ще на рідних землях, докладніше зупинився над сучасною ситуацією УВУ. Згадав про успішні літні виклади в Німеччині, про Науковий симпозіюм в Ню Йорку. Наукові досягнення УВУ є поважні, він має визнання чужих університетів, пляни на майбутнє є розроблені, але політичні обставини в Німеччині є непевні, а в парі з тим і державна фінансова підтримка. Д-р Янів уважає, що є необхідною потреба власної фінансової бази. Такою базою міг би бути 100-тисячний фонд, який треба зібрати негайно, а його відсотками можна б оплачувати поточну працю УВУ.

УВУ плянує зорганізувати архів письменників, збереження малярсько - архітектурних пам'яток, видання численних докторських праць, співпрацю зі студентами, студії духового зламу серед молодого покоління на рідних землях і т. д.

Наприкінці, прелеґент накреслює духову силюету сучасного поета і майстра слова, Ігоря Калинця, якого недавно судили інші орденоносні члени Спілки письменників у Львові, за його „відхилення".

По доповіді були численні запити відносно різних справ пов'язаних з УВУ і на ті питання докладні відповіді давав д-р Янів, як теж деякі пояснення давав проф. Грановський.

Справа дальшого існування УВУ — це справа не однієї чи другої політичної групи, але справа нашого дальшого розвою та буття як національної одиниці поза межами України.

Пакуляк Василь

Українські танцюристи виступали в Медісон Сквер Ґарден

Ню Йорк. — Група українських танцюристів під мистецьким проводом молодого обдарованого балетмайстра і хореографа Романа Строцького виступала у велетенській залі Медісон Сквер Ґарден-у в Ню Йорку 22 листопада. Десятихвилинний показ українського народного танцю зірвав 22.000 глядачів, які оплескували українців стоячи й вигукуючи „браво". Виступ відбувся під час щорічного добродійного концерту на жидівську допомогову організацію „Юнайтед Джуїш Апіл", в якому брали участь також Ед Салливан, Дік Шавн, П. Нюман та ін. видатні мистецькі сили. Щоб глядачі не змішували українців з росіянами, коротке слово - пояснення відчитав керівник п'ятичленної української оркестри Михайло Козюпа, сказавши, що в ССССР „українці однаково терплять від утисків як і жиди. Мільйони наших людей замучили в совєтських кацетах за те, що вони хотіли бути вільними. Нині жидівський і український народи продовжують в СССР боротьбу за свободу. В СССР провадять політику змішування українців з росіянами. Але ми не росіяни, — заявив представник українців до 22-тисячної маси американсько - жидівських слухачів. — Нині ми допомагаємо вам зібрати фонди для звільнення жидів з-під совєтської тиранії, щоб вони могли стати громадянами вільних країн світу, і ми прохаємо вас допомагати нам здобувати визнання й свободу для України". Під час виступів українських танцюристів оплески зривались майже кожної хвилини. Виступали: Роман Строцький, Зірка Глоба, Наталка Пташинська, Славко Білий, Орест Русенко, відомі також із своїх танцювальних виступів на „Союзівці". Танцюристам акомпаніювала оркестра у складі М. Козюпи, Ю. Гірняка, С. Дяка, С. Бекера та Дж. Шумейкера.

Учитель про свого учня

Приємно ученикові згадати про свого учителя, але ще приємніше, коли учитель може написати про свого колишнього учня. Успіхи учнів є чи не найбільшим моральним вдоволенням та моральною нагородою за працю учителя.

Працюючи у високих американських школах понад двадцять років, уже не один з моїх колишніх чужинецьких студентів зайняв так у науковому як і суспільно-громадському житті поважне становище. Одначе, з правдивою приємністю хочеться написати про гарні успіхи бувшого мого студента українця, а саме Олега Андрія Качалу.

д-р Олег А. Качала

Олег, син Ростислави з дому Іванчук і мґр Созонта Качали, б. адвоката у Бережанах, уродився 23-го серпня 1946 р. у Гамбурґу, звідки зі своїми родичами переїхав до ЗСА. Вселюдну школу і гайскул закінчив з відзначенням в Акроні, Огайо. Будучи учнем середньої школи, Олег ходив теж до школи українознавства, де між іншим, раз одержав першу нагороду за добре знання історії, та був активним пластуном.

По закінчені гайскулу, Олег записався до стейтового університету в Акроні, який закінчив „сумма кум ляуде" в 1967 р. Будучи студентом арконського університету, він далі продовжував свою працю на терені пласту та удільявся в громадській праці. В осені 1967 р. Олег записався на медичні студії у Вестерн Резерв університеті в Клівленді, де по успішних студіях 9-го червня 1971 р. одержав академічний ступень доктора медицини.

Д-р Олег Качала, будучи в 1969 р. на „Союзівці", познайомився там з Христиною Гавриляк, яка студіювала мистецтво в Купер Юнійон. Це знайомство зі „Союзівки" закінчилося дуже щасливо, бо вже в 1970 р. Олег і Христина одружилися. Тепер обоє живуть в Клівленді, де Христина докінчує свої студії у ділянці мистецтва, а доктор Качала працює в університетській клініці, спеціялізуючись у хірургії. Д-р Качала є членом УНСоюзу, Відділ ч. 88.

Т. Мацьків

Українське козацьке весілля у Феніксі, Арізона

Як інформують з Феніксу 6-го листопада ц. р. в грецькій православній церкві при вул. Вірджінія у Феніксі о год. 4-ій по пол. відбулось вінчання молодої пари, інж. Володимира Феценко-Чопівського з Генією Підляшецькою.

Обряду шлюбу доконав протоієрей УПЦеркви о. Андрій Ільїнський, настоятель української православної церкви у Феніксі враз з хором тієї ж церкви під орудою О. Савуленка. Простора церква була заповнена великою кількістю присутніх. Обряду церемонії доповнювали 5 пар дружбів—дівчат: Галина Підляшецька, Надія Івасівна, Уляна Костів з Чикаґо, Люба Комар з Канади, Ганя Кураєв з Денверу - Колорадо та т. зв. „флауер гирл", маленька Соня Захарчуківна з Феніксу; та панове—інж. Володимир Білинський з Каліфорнії, старший Віктор Кисіль з Ню Джерзі, Юрій Ільїнський з Вашинґтону (Д. С.), Зенко Попович та Том Панас з Феніксу.

По зложенні привітів молодій парі всіми присутніми і по зробленні знімок всі переїхали за місто до великої репрезантативної залі в Монтен Шедов готель, в Скатсдейлі, де о год. 7.30 вечора розпочався бенкет, при великій кількости (понад 250) гостей.

При вході на залю молодих зустрів, староста церемонії п. Багінський з Рочестеру (Н. Й.) під звуки фанфарного козацького маршу для відзначення ролі молодого, який є генеральним осаулом Зовнішніх Зв'язків Українського Вільного Козацтва.

По відчитанні молитви о. А. Ільїнським ведення церемонії перебрав п.полк. Альберт Коен — екзекутивний директор Комітету Поневолених Народів, Відділ у Феніксі. Пполк. А. Коен враз з дружбами інж. В. Білинським та Ю. Ільїнським, відчитали привітальні письма та депеші.

Слідували привіти від: д-ра Ку Чінґ-Канґа (голови Антикомуністичної Ліґи) з Формози, який теж прислав коштовний подарунок для молодої, губернатора Арізони Джека Віліямса, сенатора Беррі Ґолдвотера, сенатора Павла Феніна, сенатора Боба Дола, конґресмена Джана Родеса, конґресмена Сама Штайгера (всі з Вашинґтону), д-ра Я. Стецька (Голови АБН-у з Німеччини), Екзекутиви Українського Конґресового К-ту, Т-ва Українських Інженерів-Бурбанк, Каліфорнія, Генеральної Управи Українського Вільного Козацтва (з Чикаґо), протопресвітера о. Федора Білецького з Чикаґо, о. М. Горошка, о. Колодія—настоятеля української католицької церкви в Феніксі, маєстра Володимира Божика з Каліфорнії, мґ-ра Івана Базарка-директора канцелярії УККА, редактора д-ра Володимира Душника з Ню Йорку, президії місцевого Т-ва „Тризуб", директора Національної Републіканської Партії Л. Паштора та інших.

Із присутніх на залі, відзначуємо: стейтового сенатора Конана, голови Найвищого Суду в Феніксі п. Пальмера з дружиною, секретаря сенатора Голдвотера,-п. Джансона, голови Молодих Американців за свободу—п. Роберта Матгона, голови Молодих Републіканів Тома Панаса, приятеля молодого з Чикаґо — Олександра Сокологорського, родини молодої з Чикаґо та Канади і Висканеіна і представників місцевих колоній: сербської та литовської на чолі з генералом Міжелісом з дружиною.

Після роздачі весільного торту та коровая, який привезли з Чикаґо, як весільний подарунок та зложення привітів присутніми, пара молодих танком розпочала загальну забаву.

Антін Кущинський

Листопадове Свято в „Нашій Українській Школі" у Філядельфії, Па.

Філядельфія. Тут у „нашій українській школі", дня 31-го жовтня ц. р. відбулася листопадова академія. На сцені на блакитному - атласовому полі герб м. Львова — схрещені мечі і дата вікопомного зриву 1 XI 1918 р. На залі шкільна молодь, батьки і учительство зі своїм директором — в святковому настрої.

Свято відкрив талановитий артист українських театрів проф. Володимир Мельник, учитель співу й інших предметів в „Нашій Українській Школі", імпрезовий референт і організатор. Він з'ясував вагу і значення Листопадового Зриву.

З черги, на сцену, увійшли шкільні діти з квітами і горіючими свічечками, щоб вшанувати пам'ять борців, що полягли за волю України, а усі приявні на залі вшанували погиблих героїв вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою. Андрій Міджак прочитав реферат про „Листопадовий Зрив". Група учениць в складі: Пришляк Люби, Паласюк Люби і Марійки Паласюк, збірно продеклямували „Наш Львів". Опісля, при фортепіяновому супроводі Ірини Юрчак, учительки передшкілля, шкільний хор проспівав: „Ой там у лузі червона калина" і „Гей там на горі Січ іде". Потім знову слідувала збірна деклямація „Україна", учнів школи: Степана Стефурака, Марійки Восколюб і Галини Стефури. Матурантка, Оля Максимюк прочитала на тлі живого образу, оповідання. Усі діти, що виступали на святі, були в прекрасній українській народній ноші.

Свято закінчено відспіванням пісні „Не пора, не пора . . ."

Чергова імпреза „Нашої Української Школи, це „Гостина св. о. Николая", для всієї дітвори Філядельфії, Па., у виконанні учнів нашої школи. Потім 22 січня 1972 р. відбудеться академія в пам'ять, коли в Києві проголошено Акт Об'єднання всіх Земель України в одну Соборну, Суверенну Українську Державу.

проф. Іван Попель
— учитель „Нашої Української Школи"

Адріян Прус

син Романа й Оксани Прусів, новий член 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н.Й.

Леся Юнко

нова членка 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н.Й., разом з батьком Іваном, який подбав про те, щоб Леся, як і інші члени його родини, мали грамоти членства та забезпечення в УНСоюзі.

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддається організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої украдля їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваїнської громади на північно - американському континенті, для їх взаємного майбутнього. Для підкреслення цієї уваги і важливости, „Свобода" публікує в цій кампанії фотознімки новоприєднаних молодих членів УНСоюзу, якщо — очевидно — ці фотознімки нам надіслано.

Христофер Мороз

син Стефана і Діяни Морозів, новий член 217-го Відділу УНС в Рочестері, Н.Й.

Христина Мороз

доня Стефана і Діяни Морозів, нова членка 217-го Відділу УНС в Рочестері, Н.Й.

Тоод Василь Галабурда

син Володимира і Лі Галабурда, новий член 441-го Відділу УНСоюзу в Тандер Бей, Онт. Канада.

Шейла Мороз

доня Стефана і Діяни Морозів, нова членка 217-го Відділу УНС в Рочестері, Н.Й.

Йосиф Й. Хомяк

син Миколи і Катерини Хомяк, один із наймолодших членів 146-го Відділу УНСоюзу в Дітройті, Миш. Дідо малого Йосифа бл. п. Стефан Хомяк був довголітнім секретарем цього ж 146-го Відділу, в якому членами є вся родина Хомяків.

Ляриса М. Катромбон

донька Івана і Дарії, наймолодша членка в цій союзовій родині ,яка належить до 349-го Відділу УНСоюзу у Менвіл, Н.Дж.

Кімберлі Стрибко

внучка панства Семена й Орини Стрибко, яка стала членкою 116-го Відділу УНСоюзу в Трентоні, Н.Дж.

Келлі Стрибко

яку записали в члени 116-го Відділу УНСоюзу дідо і бабуня панство Семен і Орина Стрибко з Трентону, Н.Дж.

Ричард Подпірка

син Теодора і Каролини Подпірка, новий член 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н.Й.

Кімберлі Анна Филипчук

доня панства Михайла і Керол Филипчуків, нова членка 353-го Відділу УНСоюзу в Ню Бронсвік, Н.Дж.

ПРИКЛАДНА СОЮЗОВА РОДИНА

Союзова родина Івана Мазуренка. Сидять батьки Анеля й Іван, а поруч стоїть син Івась Тарас. Стоять чотири доні (від ліва): Петруся — 20-річна студентка політехнічного інституту в Торонті, Христя — 18-річна студентка середньої школи, Галя Катерина — 19-річна студентка торонтонського університету і Оля — студентка середньої школи

Родина Івана Мазуренка з Торонта є членами УНСоюзу, Відділу 432, яким виповняв аплікації і вручав грамоти Б. Зорич. Сам Іван Мазуренко — це відомий суспільно-громадський діяч, живо цікавиться життям української спільноти в Канаді,для її росту й розбудови культурних цінноців не жаліє труду й часу. Все активний, пильно стежить за історичними пам'ятками української сивої давнини, перевидає їх і зберігає для доростаючої дітвори. Він не лиш член „Українського Клюбу Професіоналістів і Підприємців", але його знають із праці та зацікавлень батьківський комітет рідної школи при Філії УНО — місто Торонто і другі організації.

На світлині бачимо всіх членів родини Мазуренків, що забезпечились в УНСоюзі на висоту $30,000 і за це забезпечення платять річно премію $943.76.

Читачам „Свободи" і союзовому членству Відділ 432 із Торонто, що може почванитись багатьома прикладами високого забезпечення, презентує світлину зразкової союзової родини Мазуренків. Вона складається із батьків: Анслі й Івана, чотирьох дочок: Петрусі, Христі, Галі Катерини й Олі та сина Івася Тараса. Дружина забезпечена на $10,000, Петруся і Галя К. — студентки університету по $5,000, Христя — учениця середньої школи на 5,000 дол., Оля — учен. сер. Школи на $2,000 в клясі Е-18 і Івась — гарний і пильний школяр теж на $2,000. Сам батько одержав уже вивінувальне забезпечення у висоті $3,500 і в 1964 р. доповнив родинне забезпечення новою грамотою.

Ось і гарний приклад до наслідування, а водночас це пропаґандивний клич, що заохочує другі родини ставати членами УНСоюзу і крокувати разом із десятками тисяч союзового членства до великих майбутніх завдань.

(Б.З.)

Наші молоді мистці: мґр Оксана Лукашевич-Полон, дочка о. Йосифа і п-і Наталки Лукашевич і мґр Лавро Полон зі своєю донечкою Адріянною-Оксанкою, уродж. 3 квітня 1971 року, в Ютиці, Н.Й. Ціла родина о. Йосифа Лукашевича в числі 8 осіб є членами УНСоюзу.

Ліза Марія Городняк,

донька Осипа і Ляури Городняк, нова членка 204-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку.

Іван Лущик

син Василя і Наталії Лущиків, новий член 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, Н.Й.

- **Коли новий член рахується подвійно?**
- **Коли його забезпечите додатково Акцидентовою Грамотою!**
- **Забезпечуючи, виповніть дві аплікації!**

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ 1971 Р.

Місяць жовтень не був під організаційним оглядом прикладним місяцем. Хоч УНСоюз придбав у ньому 378 нових членів, 117 членів, як на диво, придбали СІМ союзових діячів, а решта 261 членів припадає на майже п'ять соток Відділів! Тільки подумати, скільки членів ми могли б мати щомісяця, якби всі Відділи й всі союзові діячі, відділові і головні урядовці та всі конвенційні делеґати придбали по стільки, як цих сім осіб, яких знімки поміщені побіч. До того число наших втрат у жовтні ніяк не зменшилося й є небезпека, що цьогорічні втрати дійдуть, або дуже наближуються, до кольосального числа 5,000 членів.

З уваги на це звернімося обличчям до майбутнього, забуваючи за минуле. І до цього, щоб в цих кількох, кінцевих місяцях цього важкого року, відробити дотеперішні занедбання та таки, насилу, добитися кінцевого успіху, щоб і цей рік зарахувати до довгої черги років поступу і росту.

В першу чергу потараймося заокруглити число членів, придбаних поодинокими організаторами. З круглими числами 10, 25, і 50 зв'язані всякі відзначення, зокрема ж почесть бути на цілий черговий рік „будівничим УНС" та членом Клюбу Заслужених. Не згадуючи інших благ, вже ці самі вирізнення дораджують усім таки дотягнути свої здобутки до одного з цих круглих чисел. Добре рахуйте свої здобутки, щоб при кінці року не забракло одного, чи двох членів.

В другу чергу подбаймо про вирівняння наших втрат. Обчислім стан Відділу і порівняймо його зі станом з кінця 1970 року. І доложімо всіх старань, щоб не ввійти в новий рік навіть з найменшою втратою. Та ще доложім відповідний додаток для дальшого росту нашого Відділу.

Якщо хтось з нас є конвенційним делеґатом, не забуваймо, що нас обрали на той визначний, почесний пост не для чого іншого, як тільки для запевнення дальшого росту УНСоюзу. Ми залишаємося делеґатами повні чотири роки й коли б виникнула потреба скликати в цьому часі нову конвенцію, ми поїдемо на неї, як делеґати. А й коли нова конвенція відбудеться за пляном в 1974 році, то й тоді, якщо виконаємо на нас покладані надії, будемо найповажнішими кандидатами на нових делеґатів. А першим нашим і найголовнішим завданням є виконати традиційний обов'язок придбання кожного року „делеґатської десятки" нових членів. Делеґати! Не занедбайте цього обов'язку. Ще є час для цього, не проспім його.

Шануймо і дбаймо про свої Відділи і Округи. Подбаймо, щоб вони зайняли найкращі місця в таблиці союзових Відділів і Округ. Ось першуном УНСоюзу є під цю пору округа Чикаґо, але вже добігає до неї Округа Філядельфії. Гаряче змагання поміж ними вирішить першенство, а з цим зв'язану почесну таблицю, а то й прапор переможця. Третя Округа Ню Йорку має змогу також дійти до довго виборюваного першенства УНС. Але, якщо вона не попрацює добре, може спасти навіть з третього місця й дозволити того куди меншим Округам Дітройту і Клівленду. А що й казати про колишнього частого переможця між всіми Округами, Канадійське Торонто. Коли воно, подібно, як перед трьома роками Чикаґо, наново повернеться на шлях, яким йдуть переможці?

Та не тільки Округи. Кличемо усіх: Відділи, Організаторів, Секретарів й Делеґатів, до останнього зусилля на шляху до нового успіху; який, як за Франком, „прийде, як сума наших змагань, наших сил".

ЗДОБУТКИ ЧЕМПІОНІВ ЖОВТНЯ 1971 Р.

П. Ч.	Організатор	Відділ	Число членів	Сума забезпечення	
1.	В. Дідюк	407	39	$ 111,000	15 АДД
2.	Є. Репета	292	17	78,500	11 АДД
3.	С. Гавриш	83	14	32,000	4 АДД
4.	І. Малко	320	13	28,000	
5.	І. Петрунцьо	78	12	26,000	2 АДД
6.	А. Кігічак	240	12	30,500	2 АДД
7.	В. Оріховський	353	10	25,500	4 АДД

407 В. Дідюк 39

292 Є. Репета 17

83 С. Гавриш 14

320 І. Малко 13

78 І. Петрунцьо 12

240 А. Кігічак 12

353 В. Оріховський 10

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ ПО КІНЕЦЬ ЖОВТНЯ 1971

П. Ч.	Округа (осідок)	Кількість Відділів	Придбано чл. у жовтні	Разом у 1971
1	Чикаґо, Ілл.	35	31	344
2	Філядельфія, Па.	37	36	297
3	Ню Йорк, Н. Й.	36	19	267
4	Дітройт, Миш.	20	18	259
5	Клівленд, Огайо	19	35	256
6	Торонто, Онт.	23	10	188
7	Вінніпеґ, Ман.	22	37	144
8	Перт Амбой, Н. Дж.	13	14	130
9	Піттсбурґ, Па.	19	14	122
10	Нюарк, Н. Дж.	22	16	119
11	Рочестер, Н. Й.	8	16	115
12	Балтимор, Мд.	9	26	107
13	Ню Гейвен, Кон.	15	9	100
14	Джерзі Ситі, Н. Дж.	11	15	87
15	Шамокін, Па.	20	20	71
16	Алентавн, Па.	12	9	70
17	Сиракюзи — Ютика, Н. Й.	14	7	63
18	Монтреаль, Квіб.	9	6	56
19	Ніяґара, Онт.	9	5	53
20	Пассейк, Н. Дж.	6	6	47
21	Трой, Н. Й.	7	8	44
22	Янґставн, Огайо	10	3	42
23	Боффало, Н. Й.	10	1	29
24	Мінneаполіс, Мінн.	7	9	20
25	Вилкс Бери, Па.	9	2	18
26	Бостон, Масс.	5	2	16
27	Вунсакет, Р. Ай.	7	—	15
28	Скрентон, Па.	10	2	10
29	Лудлов, Масс.	5	—	8
30	Ст. Люїз, Мо.	7	—	3
31	Необ'єднані Відділи	27	2	64

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЖОВТНЯ 1971 Р. ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Організатор	Відд.	Кіль. чл.	П. Ч.	Організатор	Відд.	Кіль. чл.
1	В. Дідюк	407	188	45	А. Саноцький	158	15
2	С. Гавриш	83	130	45	П. Залуга	183	15
3	В. Оріховський	353	81	45	М. Кальба	226	15
3	Є. Репета	292	81	45	М. Гентош	305	15
5	А. Кігічак	240	69	45	А. Копистянський	327	15
6	М. Семків	379	62	50	П. Шевчук	13	14
7	Т. Шпікула	221	54	50	М. Отрок	14	14
8	Б. Зорич	432	44	50	П. Когут	56	14
9	А. Іванюк	106	43	50	І. Гуцалюк	147	14
10	В. Гірняк	341	42	50	Стела Раси	171	14
11	П. Федик	292	32	50	В. Гаврилюк	316	14
12	М. Хоманчук	5	31	50	В. Вишиваний	361	14
13	М. Ткачук	114	30	57	О. Сидор	90	13
13	Т. Кубарич	217	30	57	Олександра Яворська	34	13
15	Квітка Стецюк	25	29	57	І. Телюк	414	13
16	М. Фединишин	155	28	60	Анна Хомин	32	12
16	А. Джула	161	28	60	В. Верещинський	75	12
18	М. Нич	397	27	60	Ольга Марущак	82	12
19	П. Головачук	42	26	60	П. Бабич	115	12
19	Люба Васько	94	26	60	Марія Гаравус	127	12
19	Р. Чучкевич	316	26	60	В. Труфин	266	12
22	А. Ціздин	55	25	60	І. Даньківський	375	12
23	В. Дейчаківський	233	24	60	Р. Припхан	399	12
24	М. Турко	63	22	60	Софія Куца	440	12
24	І. Петрунцьо	78	22	69	Г. Корб'як	146	11
26	В. Палідвор	204	21	69	Геновефа Жеребняк	180	11
26	В. Попович	367	21	69	С. Мелішин	220	11
28	Р. Куропась	20	20	69	П. Ліщак	230	11
28	А. Скібіцький	285	20	69	О. Продивус	356	11
30	Е. Притула	337	19	69	П. Дяків	427	11
30	І. Кніґницький	430	19	75	М. Ґлова	128	10
30	Л. Вовк	444	19	75	Д. Дидик	170	10
30	В. Запаранюк	484	19	75	А. Гнатюк	182	10
34	А. Вовк	6	18	75	Я. Сенишин	192	10
34	М. Бобечко	102	18	75	В. Козак	213	10
34	М. Бобер	235	18	75	П. Сильчак	257	10
34	О. Ярема	372	18	75	Е. Гомотюк	277	10
39	М. Захарко	349	17	75	В. Гуссар	289	10
39	Д. Пиш	458	17	75	Г. Кисіль	336	10
41	Анна Гарас	47	16	75	Б. Грицишин	422	10
41	Д. Кошильовський	183	16	85	Стефанія Кочій	472	10
41	Ю. Варанюк	371	16				
41	О. Хома	383	16				

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЖОВТНЯ 1971 Р. ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Число Відд.	Місцевість	Число членів	П. Ч.	Число Відд.	Місцевість	Число членів
1	240	Клівленд, Огайо	87	57	14	Нюарк, Н. Дж.	16
2	379	Чикаґо, Ілл.	62	57	133	Нюарк, Н. Дж.	16
3	221	Чикаґо, Ілл.	57	57	220	Чикаґо, Ілл.	16
4	106	Чикаґо, Ілл.	51	57	327	Гемпстед, Н. Й.	16
5	432	Торонто, Онт.	44	57	336	Клівленд, Огайо	16
6	320	Балтимор, Мд.	41	57	383	Бріджпорт, Конн.	16
7	361	Ню Йорк, Н. Й.	41	57	423	Чикаґо, Ілл.	16
8	94	Гамтрамк, Миш.	34	57	491	Летбрідж, Алберта	16
9	42	Пассейк, Н. Дж.	32	66	32	Філядельфія, Па.	15
9	217	Рочестер, Н. Й.	32	66	127	Боффало, Н. Й.	15
9	292	Дітройт, Миш.	32	66	226	Денвер, Колорадо	15
12	5	Асторія, Н. Й.	31	66	305	Магони Сіті, Па.	15
12	161	Ембридж, Па.	31	66	387	Вилимантик, Конн.	15
12	183	Дітройт, Миш.	31	66	505	Канора, Саск.	15
15	25	Джерзі Сіті Н. Дж.	29	72	13	Вотервліт, Н. Й.	14
15	101	Колчестер, Конн.	29	72	156	Честер, Па.	14
17	20	Гамтрамк, Миш.	28	72	340	Нюарк, Н. Дж.	14
17	155	Перт Амбой, Н. Дж.	28	72	341	Віндзор, Онт.	14
17	407	Торонто, Онт.	28	72	399	Чикаґо, Ілл.	14
20	51	Чикаґо, Ілл.	27	72	447	Томсон, Ман.	14
20	204	Ню Йорк, Н. Й.	27	78	10	Філядельфія, Па.	13
20	233	Лорейн, Огайо	27	78	75	Дітройт, Миш.	13
20	397	Філядельфія, Па.	27	78	82	Дітройт, Миш.	13
24	346	Клівленд, Огайо	26	78	90	Централія, Па.	13
25	6	Гастінґс он Гадсон, Н. Й.	25	78	356	Омаґа, Неб.	13
25	55	Куртіс Бей, Мд.	25	78	405	Сван Рівер, Ман.	13
27	83	Філядельфія, Па.	23	78	414	Ню Гейвен, Конн.	13
28	63	Форд Сіті, Па.	22	85	153	Філядельфія, Па.	12
28	78	Майнерсвил, Па.	22	85	194	Ню Йорк, Н. Й.	12
28	146	Дітройт, Миш.	22	85	230	Янґставн, Огайо	12
28	508	Єловнайф, Ман.	22	85	266	Амстердам, Н.Й.	12
32	174	Дітройт, Миш.	21	85	352	Честер, Па.	12
32	353	Ню Бронсвик, Н. Дж.	21	85	440	Торонто, Онт.	12
32	367	Рочестер, Н. Й.	21	85	441	Форт Вільям, Онт.	12
32	371	Нюарк, Н. Дж.	21	85	468	Ніяґара он Лейк, Онт.	12
32	418	Торонто, Онт.	21	93	180	Акрон, Огайо	11
32	471	Монтреаль, Квіб.	21	93	192	Геркімер, Н. Й.	11
38	285	Рочестер, Н. Й.	20	93	245	Трентон, Н. Дж.	11
38	344	Бавнд Брук, Н. Дж.	20	93	276	Ембридж, Па.	11
38	372	Плейнфілд, Н. Дж.	20	93	347	Мілвіл, Н. Дж.	11
38	484	Ютика, Н. Й.	20	93	362	Брістоль, Па.	11
42	47	Бетлегем, Па.	19	93	408	Торонто, Онт.	11
42	147	Алентавн, Па.	19	93	422	Філядельфія, Па.	11
42	158	Бруклин, Н. Й.	19	93	427	Ст. Кетринс, Онт.	11
42	337	Балтимор, Мд.	19	102	39	Сиракюзи, Н. Й.	10
42	375	Філядельфія, Па.	19	102	128	Кліфтон Гайтс, Па.	10
42	430	Філядельфія, Па.	19	102	170	Джерзі Сіті, Н. Дж.	10
48	102	Клівленд, Огайо	18	102	182	Кліфтон, Н. Дж.	10
48	295	Акрон, Огайо	18	102	213	Вайон, Н. Дж.	10
48	316	Рочестер, Н. Й.	18	102	234	Елізабет, Н. Дж.	10
48	444	Саскатун, Саск.	18	102	238	Бостон, Масс.	10
48	458	Гамілтон, Онт.	18	102	257	Лос Анджелес, Каліф.	10
53	56	Віллінґ, Вест Вірджінія	17	102	277	Гартфорд, Конн.	10
53	115	Кантон, Огайо	17	102	289	Рочестер, Н. Й.	10
53	235	Россфорд, Огайо	17	102	402	Етобікок, Онт.	10
53	349	Менвіл, Н. Дж.	17	113	472	Чикаґо, Ілл.	10
57	8	Йонкерс, Н. Й.	16				

Йонкерс відзначив Листопадові Роковини

З ініціятиви Управи 11-го Відділу ООЧСУ створено Діловий Комітет для підготови відзначення 53-их роковин Листопадового Чину. Комітет очолював кол. старшина УПА Мирослав Климко-Ярема, до Комітету входили представники діючих в Йонкерсі установ і організацій.

У неділю 7-го листопада відправлено Службу Божу в українській католицькій церкві в намірені українського народу та Панахиду за героїв, які віддали своє життя за волю України. Проповідь про Листопадовий Чин сказав парох о. шамб. Василь Феда.

Того ж дня відбулася Академія, яку відкрив М. Климко. Промову виголосив гість з Вашинґтону, ідеологічний референт Світової Управи ТУСМ мґр Роман Сеньків, в якій підкреслив важливість Листопада, і нав'язав до сучасних подій в Україні.

Концертова частина була виконана місцевими силами. Гарно проведено апель молоддю СУМА і Пласту, присвячений Листопадовим Дням. Американський і український гимни відіграла на фортепіяні панна Стефанія Мудра. Старший юнак СУМА Мирослав Футала відіграв на фортепіяні „Кончерто Чі" П. Чайковського. Старша юначка СУМА Ольга Шкафаровська продеклямувала „Тихше, тихше" Олександра Олеся. П-і Зеновія Лавришко-Будзяк відспівала при фортеп'яновому супроводі панни Стефанії Муращук „Засумуй, трембіто" Н. Нижанківського та ін.

Місцева Станиця Пласту під мис. оформленням п-і Любомири Сохан приготовила Пластову Ватру, присвячену Українським Січовим Стрільцям.

Піснею „Не пора", яку відспівали всі присутні, закінчено Академію, в якій українське громадянство взяло численну участь.

Л. Л.

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ У ЖОВТНІ 1971

Ч. В.	Організатор	Придбав у жовтні	Сума забезпечення		Разом у 1971 р.
1	Д. Нанківел	2	$ 2,000		5
6	А. Вовк	1	5,000	АДД	25
13	П. Шевчук	3	5,000		14
19	Р. Голіят	1	5,000	АДД	2
20	Є. Репета	2	10,000	2 АДД	28
24	С. Щур	1	1,000		2
25	Квітка Стецюк	3	1,500		29
27	Люцина Олесницька	1	5,000	АДД	5
32	Анна Хомин	3	4,000		15
39	І. Пиндус	4	4,000		10
42	І. Хомко	3	12,000	1 АДД	32
47	Анна Гарас	2	6,000	1 АДД	19
49	С. Вовк	2	2,000		5
50	В. Дейчаківський	2	10,000	1 АДД	5
55	А. Ціздин	7	21,000	2 АДД	25
57	В. Жмудь	1	1,500		9
63	М. Турко	1	2,000		22
67	В. Пешок	1	1,000		1
76	В. Салабун	1	1,000		5
78	І. Петрунцьо	12	26,000	2 АДД	22
83	А. Кушнір	3	6,500	1 АДД	
	С. Гавриш	3	5,000		23
86	І. Ссраит	1	1,000		2
88	В. Квас	1	1,000		6
90	О. Сидор	2	3,000		13
94	В. Бойд	1	5,000		
	Люба Васько	1	1,500		34
96	Н. Драпала	5	10,000	1 АДД	7
101	С. Гавриш	2	2,000		29
102	М. Бобечко	1	1,000		18
106	А. Іванюк	4	4,000		
	М. Попіль	1	1,000		51
107	Є. Репета	1	5,000	АДД	
	С. Дольошицький	1	1,000		3
110	Є. Репета	1	5,000	АДД	1
113	І. Ярчак	1	1,000		7
114	А. Дорошенко	1	1,000		9
115	П. Бабич	2	6,000	1 АДД	17
116	С. Шилькевич	1	500		6
123	І. Голик	2	2,000		4
127	Марія Гаравус	1	1,000		15
128	М. Глова	2	2,000		10
133	С. Гавриш	5	9,000	1 АДД	
	Я. Леськів	6	15,000	2 АДД	16
137	М. Колодруб	1	2,000		8
146	Г. Корб'як	1	5,000		
	Є. Репета	4	20,000	4 АДД	22
147	С. Муха	1	1,000		
	І. Гуцалюк	1	1,000		
	С. Гавриш	1	5,000	АДД	19
148	П. Шнайдер	2	2,000		2
150	І. Тарнавський	1	1,000		1
153	Б. Артимишин	2	2,000		12
155	М. Фединишин	3	3,000		28
157	В. Матичак	2	5,500	1 АДД	6
161	А. Джула	5	4,500		31
170	Д. Дидик	3	11,000	1 АДД	10
171	Стела Раси	4	3,500		14
173	П. Щерба	1	1,000		6
174	А. Слюсарчук	2	9,000	1 АДД	21
182	А. Гнатюк	3	22,000		10
183	П. Залуга	2	2,000		
	Д. Кошильовський	2	2,000		31
184	Б. Ластовецький	1	2,000		5
191	Р. Колодій	1	1,000		6
192	Я. Сенишин	1	1,000		11
194	Е. Манацький	1	5,000	АДД	
	М. Юзенів	1	1,000		12
200	В. Оріховський	1	500		1
204	В. Палідвор	2	2,000		27
213	В. Козак	4	4,000		10
216	В. Одежинський	3	20,000	2 АДД	7
217	Т. Кубарич	1	1,000		32
219	Марія Юров	1	500		3
220	П. Гут	2	2,000		16
221	Т. Шпікула	7	10,500	1 АДД	
	А. Іванюк	1	2,000		57
230	П. Ліщак	1	3,000		12
233	В. Дейчаківський	5	14,500	2 АДД	27
238	Анна Реник	2	2,000		10
240	М. Кігічак	12	30,500	2 АДД	
	Є. Репета	4	11,500	2 АДД	87
242	О. Чабан	2	2,000		5
251	Є. Репета	2	20,000	2 Т-10	3
254	В. Романишин	1	500		7
266	В. Труфин	2	2,000		12
268	Е. Варилка	1	1,000		2
277	Е. Гомотюк	1	5,000	АДД	10
278	Евгенія Ваславська	1	5,000	АДД	
	Марта Турчин	1	3,000		5
279	Н. Оленчук	1	500		1
281	М. Волошин	1	1,000		4
285	А. Скібіцький	3	4,000		20
288	Д. Мушастий	1	1,000		
	В. Загвоський	1	1,000		4
289	В. Гуссар	2	4,000		10
291	Маргарета Рутенська	1	1,000		5
295	М. Коваль	3	5,000		
	Є. Репета	3	7,000	1 АДД	18
305	М. Гентош	1	1,000		15
312	Юлія Шарик	1	1,000		1
316	В. Гаврилюк	4	4,000		18
317	Анастазія Андрусишин	1	1,000		4
320	І. Малко	13	28,000	1 Т-10	41
321	Д. Чух	3	2,500		6
334	Стефанія Воганек	1	5,000		3
337	Е. Притула	4	12,000	1 АДД	19
342	о. П. Мелех	1	2,000		3
344	А. Яворський	2	6,000		20
345	М. Дербуш	2	10,000	1 АДД	8
349	М. Захарко	1	5,000		17
353	В. Оріховський	2	2,000		21
356	О. Продивус	1	500		13
361	В. Оріховський	5	21,000	4 АДД	41
364	В. Вишника	1	1,000		9
367	В. Попович	4	8,500	1 АДД	21
371	Стефанія Степів	1	5,000	АДД	21
372	О. Ярема	3	3,000		
	І. Головка	1	2,000		20
375	П. Тарнавський	2	2,000		
	І. Даньківський	2	2,000		19
379	М. Семків	4	3,000		62
382	Катерина Гарбест	1	1,000		2
383	О. Хома	2	2,000		16
385	Я. Карп'як	2	2,000		6
387	С. Гавриш	2	6,000	1 АДД	
	В. Олійник	1	3,000		15
397	М. Нич	4	4,000		27
399	М. Ольшанський	2	10,000	1 АДД	14
400	Я. Падох	5	6,000		5
405	В. Дідюк	12	24,000	3 АДД	13
407	В. Шарен	1	1,000		28
411	В. Давидюк	1	1,000		5
414	І. Телюк	1	2,000		13
418	В. Дідюк	2	10,000	1 АДД	5
419	В. Дідюк	3	15,000	1 АДД	5
422	Б. Грицишин	2	2,000		11
423	Ю. Госвич	2	2,000		16
424	Л. Івашина	1	1,000		
	С. Гавриш	1	5,000	АДД	3
437	М. Малишівський	2	2,000		9
438	Б. Працик	1	1,500		2
439	В. Заперковний	1	5,000	АДД	7
441	Д. Заневич	1	1,000		12
444	Л. Вовк	2	10,000	1 АДД	18
457	Т. Шумилович	1	1,000		
	В. Оріховський	2	2,000		5
458	Д. Пиш	4	5,000		18
462	Я. Фаренич	1	2,000		3
465	Текля Мороз	3	4,000		7
466	Г. Нога	1	1,000		1
469	К. Чорномаз	1	1,000		3
471	В. Дідюк	3	11,000	2 АДД	21
472	Стефанія Кочій	3	3,000		10
481	М. Сивий	1	1,000		8
484	В. Запаранюк	1	1,000		20
485	М. Сидор-Чарторийський	1	1,000		1
490	Олена Чорномаз	1	1,000		3
491	В. Дідюк	16	44,000	7 АДД	16
494	П. Процюк	1	1,000		1
503	В. Дідюк	1	5,000	АДД	1
504	В. Пірак	2	2,000		
507	В. Дідюк	2	2,000		8

ЯРОСЛАВ ПАДОХ, головний секретар

Д-р Іван Скальчук

ПАМ'ЯТІ НАРОДНОГО ТРУДІВНИКА

(Слово про св. п. Тихона Тещука, виголошене на панахиді 26-го вересня 1971.)

Так і не хочеться вірити, що тільки ще кілька днів тому, зболіле від важкої недуги обличчя Покійного було сповнене спокоєм, зрівноваженням та зацікавленням про хід громадської праці, а сьогодні нам доводиться уже прощати його із відходом у вічність.

Ще тільки кілька днів тому Покійний на шпитальному ліжку живо цікавився працею Українського Конґресового Комітету, зокрема працею комісії УНФ, працею Українського Народного Союзу та початком шкільного року і життям та працею молодечих організацій.

А при цьому усьому св. п. Покійний був свідомий того, що йому уже не залишити шпитального ліжка і не повернутись більше додому та до родини. „Це справа уже перерішена, прийшов мій час і мені пора відійти" — говорив впевнено, спокійно та твердо.

Покійного довелось мені пізнати і почати з ним громадську працю на початку 50 рр. у Філядельфії, коли-то він сповнював дуже совісно і докладно обов'язки секретаря 6-го Відділу ООЧСУ. Проходили роки за роками, а ми бачили Покійного завжди за працею, в такому чи іншому товаристві. Діяпазон заінтересувань громадськими справами у Покійного був дуже широкий. Ми бачили Покійного за працею в ОУА „Самопоміч", в школах Українознавства, в Комітеті Пам'ятника Шевченкові, довгі і послідовні роки праці в Українському Народному Союзі, де працював як секретар 422-го Відділу та член Окружної Ради УНС, а вже найдовші роки праці Покійний віддав Українському Конґресовому Комітеті, займаючи пост референта та голови комісії Українського Народного Фонду у Відділі УККА у Філядельфії. Покійний був теж вибираний неоднократно делеґатом на конгреси УККА та на конвенції УНС.

У своїй праці — завжди спокійним, завжди усміхнений, завжди зрівноважений, працівник і керівник, який своїм вкладом та своєю працею підривав кожного з нас до праці!

Керуючи збірками УНФ св. п. Покійний був рівночасно сам збирачем, збираючи нераз до 25% УНФ у Філядельфії. В цей час наша громада завдяки його наполегливій праці займала почесне місце у збірці УНФ поміж усіма громадами ЗСА. Крім цього св. п. Покійний старався і теоретично опрацювати методи збіркових акцій УНФ, найти правильні напрямні праці в УККА; займався проблемами національного виховання молоді, обліку українського населення у Філядельфії, тощо. На ці теми Покійний присвятив чимало численних статтей, які були друковані у органі „Свобода", або у органі СУК „Провидіння", „Америка".

Покійний не знав, що таке спокійне життя на емеритурі. У своїй статті „З мого перебування у шпиталях", яка появилась у „Свободі" один день після його смерти („Свобода", 23-го вересня 1971 р.) Покійний писав: „Коли людина переходить на емеритуру й має більше вільного часу, щоб не опиниться в ізоляції і психічному пригнобленні, мусить подбати про плян своєї діяльности на цей час".

І діючи за цим пляном Покійний вкладав свою працю в кожний день, кожний тиждень і кожний рік у наше громадське життя. Навіть будучи на шпитальному ліжку, Покійний був зайнятий виконуванням своїх громадських обов'язків, от хочби викінчування звітів для УНС за місяць липень ц. р.

З глибоким пієтизмом та респектом св. п. Покійний відносився до праці молодечих організацій і уважав, що старше громадянство повинно присвячувати більше уваги та опіки цим організаціям.

Оцінюючи працю молодечих організацій, Покійний перед своєю смертю призначив поважні пожертви зі свого скромного майна для 5-ох молодечих організацій, а саме: СУМА, Пласт, ОДУМ, Українська Студентська Громада і ТУСМ.

Нещадна смерть забрала нам св. п. Покійного, а рівночасно сталась велика втрата для цілої нашої громади, бо відійшов від нас зразковий громадянин, громадський діяч та народний трудівник.

Покійний, віддаючи свій труд і працю нашій громаді, твердо вірив у велике майбутнє нашого народу.

І я, прощаючи сьогодні Покійного, від Головного Уряду УНС та від Управи Відділу Українського Конґресового Комітету складаю найщиріші співчуття горем прибитій родині. Та рівночасно я вірю в це, що з трудів і праці Покійного, з його працьовитости, з його посвяти і жертвенности — ми довго черпатимемо нове надхнення нашій, трудній громадській праці.

Чужа земля пригорне Покійного, далеко від рідної землі, далеко від Кам'янець-Подільської волості в Україні...

63-ті роковини 217 Відділу УНСоюзу в Рочестері

День 31-го жовтня 1971 р. в залі українсько-американського клюбу відбувся бенкет з нагоди 63-іх роковин братства св. Йосафата, 217 Від. УНСоюзу. Бенкетом проводив довголітній предсідник братства, Константин Шевчук. Місцевий парох, о. монс. Бабак молитвою та благословенням розпочав бенкет. Присутній на бенкеті обл. організатор, Василь Оріховський, в імені Головного Уряду передав привіт та побажання всім союзовцям та присутнім гостям. Обласний організатор переповів історію розвитку УНСоюзу від його початків по сьогоднішній день, підкреслюючи, що УНСоюз об'єднує около 90 тисяч членів та диспонує поважною сумою грошей. УНСоюз сьогодні являється найбільш соборною та економічно-культурною установою українців в діяспорі. Завданням кожного українця є стати членом УНСоюзу для добра майбутніх поколінь. На закінчення обласний організатор склав признання предсідникові Відділу К. Шевчукові, секретареві Теодорові Кубаричеві та голові Округи, бувшому головному радному Василеві Гузареві за добре виконану союзову працю.

Від місцевих організацій промовляв широко відомий громадський діяч, проф. Борис Губка. Проф. Борис Губка коротко переказав життя перших українських поселенців та їхню ролю у започаткуванні та розбудові релігійно-культурного життя.

Під час бенкету, предсідник Відділу К. Шевчук представив двох довголітніх союзовців, а саме Миниту Василишина та Івана Теребушку. Обласний організатор Василь Оріховський в імені Головного Уряду вручив обом союзовцям і предсідникові Відділу К. Шевчукові почесні грамоти. Секретар Відділу Теодор Кубарич в імені братства передав подарунки обом відзначеним союзовцям.

Бенкет закінчено відспіванням „Не пора, не пора".

Н. Н.

Секретарі та Організатори! Приготовляйтеся до недалекої, осінньої кампанії УНСоюзу. Приготуйте список місцевих громадян, які ще не є забезпечені в УНСоюзі, а також тих членів, які недостатньо забезпечені. Відвідайте їх самі або з обласними організаторами.

УККА ПОЧИНАЄ ІНТЕНСИВНУ ЗБІРКОВУ КАМПАНІЮ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ НАРОДНОГО ФОНДУ ДО $100,000 ДО КІНЦЯ РОКУ; ПОТРІБНО ЩЕ $48,000.

СПРАВА „ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ" СВІТУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

денної Европи не можуть заповнити браку робітників у Північній Европі. Тож по сто можна бачити японську обслугу, а по шпиталях обслуговують хворих медичні сестри з Індії, Цейльону, Індонезії та різних африканських країн.

Та найбільше з усіх европейських готелях дуже чапейських країн відчуває брак робітних рук Швайцарія виявила, що в Швайцарії. Під час останніх виборів там поставлено під голосування вимогу заборонити прийняти чужинців. Статистиці понад 10% населення і коло 20% працюючих становлять чужинці. Та ця вимога допускати чужих робітників перепала, бо навіть самі виєсходжаці погодилися, що до праці в лікарнях тренників. Тепер в Швайцарії, за винятком лікарів, 90% шпитальної обслуги становлять чужинці.

Европейські кореспонденти твердять, що внаслідок широкої пропаганди приріст населення в Північній Америці, а подекуди навіть в Европі починає зменшуватися. Населення зменшується в значних розмірах у Східній Европі, зокрема в Совєтському Союзі, хоч це комуністична преса промовчує. В Европі найнижчий приріст населення занотовано в Мадярщині, Східній Німеччині та інших сателітах Москви. Новий спосіб життя, великі економічні й політичні труднощі в усіх комуністичних країнах не дозволяють їх жителям мати великі родини. З тих самих причин великий спадок приросту населення виявляється на Україні, яка перед встановленням московського комуністичного режиму мала найвищий в Европі приріст.

Коли дивитись на майбутнє західної цивілізації, які цілости, то европейські експерти твердять, що білій расі, яка творить цю цивілізацію, внаслідок постійного зменшування приросту, грозить загибель. Приріст білих людей, за вийнятком Латинської Америки, щораз зменшується в порівнянні з приростом кольорових рас. Коли ж до цього додати, що населення Латинської Америки не все належить до білої раси, то зменшування приросту цієї раси стає ще наявнішим. Остаточний висліц різниці в прирості людности західного і не-західнього світу матиме рішальний історичний вплив на розвиток людства в майбутньому.

Коли біла раса послухає пропаганди заликування „експльозією населення", пишуть демографи, і буде продовжувати контролю народин дітей, чого не роблять не-білі раси, то може бути таке, що населення Европи, Північної Америки, Австралії і Сибіру в недалекому майбутньому стане меншістю, в згодом і зовсім загине. Це дуже загрозлива проблема, над якою повинні застановитися проводирі білої раси, незалежно від ідеологічних світоглядів. Закони природи безжалісні, і з ними треба числитися.

В багатьох країнах західнього світу вже зрозуміли цю загрозу і ставлять спротив пропаганді контролі народжень. Цей спротив породжує в країнах поворот до здорового націоналізму.

**

На закінчення цих дуже цікавих думок европейських демографів вважаємо за потрібне сказати, що ця справа є особливо важливою для нас, українців. Аджеж Україна втратила майже третину свого населення після захоплення її народовбивчою комуністичною Москвою внаслідок кількох спричинених нею голодів, а також зазнала величезних втрат під час останньої війни. Тому всі українці, як на рідних землях, так і у вільному світі, повинні відкинути шкідливу для нас, як нації, пропаганду загрози перенаселення і не практикувати контролі народжень. Щоб Україна не зникла з лиця землі, український народ мусить постійно дбати про свій приріст.

„КІНЕЦЬ ВЕСЕЛОЇ ПІСЕНЬКИ"

Під таким наголовком подала „Радянська Україна" з 21 листопада відомість „із залі суду". Володимир Сосновський, учень професійного училища в Золотоноші, після горілки на весіллі, докупив собі ще „на похмілля" і потім повиривав впродовж усієї довгої вулиці насаджені там „під час суботників" дубки, липи, каштани, тополі. Відбувся суд. В. Сосновський дістав „чотири роки позбавлення волі з відшкодуванням на його рахунок за подіяні збитки".

ЮВІЛЕЙ ДУШПАСТИРЯ-ПАТРІОТА

Кілька десятків привітів надійшли з нагоди 50-літнього Ювілею священства о. крилошанина Василя Танчака. Між ними: благословення від Папи Папи Павла VI, Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа, Архиєпископа Бучка, Митрополита Амвросія, Єпископа Сапеляка з Аргентини. Прислали привіти губернатор Ню Джерзі посадник Ню Бронсвіку, священики в Америці і поза нею, о. Прийма з Франції, о. Герасимович з Аргентини, родина з Краю, колишні парохіяни, управи українських установ, в тому священичеого товариства ім. св. Андрея, американці — приятелі нашого душпастиря й ін.

Численні гості вітали о. Ювілята безпосередньо, і в церкві, і на прийнятті.

Благодарственну Службу Божу відправив у співслуженні двох священиків о. Ювілят 31 жовтня в рідній власній церкві, яку, як довголітній парох у Ню Бронсвіку, із своїми парохіянами придбав і взірцево вдержує. Церква була заповнена людьми. Молилися Богу доня д-р Марія із своїм мужем д-ром Юрієм Дицьом, внуки Юрко і Марко, ближча і дальша родина, земляки і приятелі, що приїхали на цей святковий день з Канади, гості, в тому і гурт не українців парохіян. Це була співана Служба Божа і співали усі.

О год. 7-ій вечором почався ювілейний бенкет, влаштований парохіяльним комітетом під проводом панів Гатали, Гутака і Кузьми, в одному з кращих мотелів цієї околиці. Було понад 200 гостей. Ювілейний бенкет пройшов мило, а настрій був родинний, теплий.

В честь Ювілята виступали: відома „Каравана", солістка Іванна Кононів, бандурист Юркевич, декламувала Леся Слободин. Подяки і щирі бажання всього добра і щастя для о. Ювілята висловили у промовах, чи привітах: д-р Головінський, о. монс. Поспішіль, кузин з Торонта п. Пилипів, д-р Шебунчак, Евстахій Манацький від Комітету Бережанської Землі й інші. Шкільний товариш о. крилошанина Танчака Василь Воробець подарував портрет Ювілята. Члени парохіяльного комітету вручили о. парохові прегарний різьблений альбом, а дівчинка Кузів вручила китицю квітів, бо, крім священичого 50-літнього ювілею, о. крилошанин і його дружина Олена Константина обходили теж 50-ліття свого супружжя. Вручили також кілька грошових дарунків: від доні і її мужа 500 дол., від Сестриця 500, від односельчан і дальшої рідні, яка живе в Канаді — 860 долярів. Всі ті дари о. Ювілят спрямував до рук Верховного Архиєпископа Йосифа на Фонд Церкви в Потребі.

о. крил. Василь Танчак

Щедра жертвенність і вміння бачити пекучі потреби нашої спільноти теж і поза вузькими межами парохії — це одна з рис, яка характеризує особу Ювілята. Отець крилошанин Танчак часто жертвував і жертвує на різні українські цілі, купує книжки, піддержує пресу, помагає бідним і сиротам, студентській молоді. Він член-добродій Фонду Катедри Українознавства, першу грошеву пожертву до ФКУ вплатив уже в 1962 р. Його жертвенність — велика, щедра, постійна, хоч щоденне життя скромне і ощадне.

Треба згадати і про другу характеристичну рису о. крилош. Танчака — про його любов до дітей. Майже 20 літ о. Ювілят робив усе можливе, щоб зорганізувати і вести і вдержати суботню Школу Українознавства при парохії католицької церкви Різдва Пречистої Діви Марії в Ню Бронсвіку, Ню Джерзі.

Кілька разів співали парохіяни і гості своєму Отцеві і його достойній Дружині грімке: „Многая літа", а зворушений о. Ювілят щиросердечно дякував усім учасникам ювілею, дякував за дарунки, за працю і перш за все — за молитви і любов.

Вистояти вірно й пильно на стійці 50 років — це не абиякий осяг людини, перед якою треба хилити голову в пошані.

Б. Т.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Загальні Збори Станиці УСС в Ню Йорку

Станиця Братства Українських Січових Стрільців в Ню Йорку відбула тут в суботу 20 листопада ц. р. в домівці Т-ва „Броди Лев" в Українському Народному Домі в Ню Йорку, свої звичайні загальні збори, в приявності 20-ох членів Станиці. На збори прибув з Філядельфії, голова Братства УСС, дир. Іван Поритко. Одною хвилиною мовчанкою вшановано недавно померлого сл. п. Лева Лепкого та всіх товаришів, що відійшли у вічність від часу 50-тиліття УСС.

Вислухано звітів голови станиці, інж. Івана Вінтоняка — секретаря, скарбника — інж. Мирона Левицького та голови контрольної комісії проф. Сави Никифорака. Однодушно одобрено їх діяльність. Порушено низку актуальних справ, як потребу співпраці і пов'язаність з Об'єднанням бувших Вояків Української Армії та іншими комбатантськими організаціями, справу суспільної опіки, справу історично-архівальної Секції та збереження архіву УСС.

До нової Управи ввійшли: інж. Іван Вінтоняк — голова, інж. Мирон Левицький — секретар, інж. Роман Гойдиш — скарбник. Члени Контрольної Комісії: проф. Сава Никифорак, Семен Лісовель і ред. Михайло Островерха. Збори проходили у незвичайно дружній атмосфері, під знаком товариської солідарности й співпраці.

І. В.

Виклад П. Плевако в УВАН

Вінніпег. — Користаючи з перебування відомого українського культурного діяча з Франції п. Петра Плевако в Канаді Президія УВАН запросила його на „академічний виклад" про культурне життя в Франції. Гостя віталв у приміщенні УВАН в „Домі Науки" проф. Яр. Рудницький. У своєму слові п. Плевако подав цікаві дані про Бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі, Українське Академічне Товариство, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Сарселі та про церковне життя в столиці Франції. Він згадав теж і про недавно відкритий пам'ятник Тарасові Шевченкові в Тюлюзі, про Шевченків сквер у Парижі та майбутні пляни поширення українського громадського й культурного життя у Франції. Після цього викладу вив'язалася жива дискусія, в якій приймали участь інж. А. Качор, проф. М. Тарнавецький, І. Зельський, проф. М. Боровський, проп. М. Ковалевич, п. С. Мухин, д-р Яр. Рудницький та інші. П. Плевако давав вичерпні відповіді на всі питання й показував ілюстрації, зв'язані з матеріялом викладу.

Іван Манило-Дніпряк

СПОГАД ПРО ДАЛЕКИЙ ПОХІД

(За Мао Тсе-тунгом)

Десятки тисяч річок голосних
І тисяч гір устало на путі,
Та армія нашим труд не страшний, —
Їм треба в Далекий Похід іти.

На П'ятьох Хребтах сивий туман
І падають хмари на нас дощем.
Розлилася навкіл річка Уман,
Де ми по колінa в бруді бредем.

І знову Далекий Похід не простий:
На березі скелі і валуни.
Через річку Даду пролягли мости
І вів на нас хижий холод війни.

А потім — Міньшань, і на тисячі лі
Сніги і гір крижаний вінець...
Тут армії наші сюди прийшли,
І всі усміхаються, нарешті...

НА ТЕМУ ПРО ДАЛЕКИЙ ПОХІД

Пролітають хмарки холодні, як сніг,
І гуси на південь летять — в милий батьківський край.
Як не дійдемо ми до тієї Стіни,
Значить ми недостатньо кохаєм Китай.
Ми на пальцях рахуємо тисячі лі,
Нам дме вітер жорстокий до оголених скронь.
Несемо ми мотузки з усієї землі,
Щоб був зв'язаний ними Зелений Дракон!

Шановні Читачі! Ці поезії я друкував у „Волосожарі" ч. 14. Свої відгуки про мої твори, поради та грошові датки на видання нових книжок висилайте на мою адресу. Книжки: „Україна сама"..., „Гімн за зорею", „Псалми і книги", „Байкар", „Січ і відсіч" та ін., які я видав кілька років тому, можна замовити за 2 доляри. Адреса:

M. Manylo, Cumberland Rd. Millville, N.J. 08332, USA

(Передрук дозволений)

(Слід.)

УКРАЇНСЬКИЙ НЮ ЙОРК

(Закінчення зі стор. 1-ої)

наше слово, літературна мова зробила велетенський крок вперед. Лише задуматись: після щирого, простонародного (з усіма від'ємними, не лише позитивними прикметами) слова батька новочасної української літератури Івана Котляревського — Україна дійшла за такий короткий період аж до крицевого слова Є. Маланюка, співучого-солов'їного В. Сосюри, хвилююче-розумного М. Рильського, нестримно-атакуючого Г. Чупринки, найбільш поетичного — раннього П. Тичини і, нарешті, до особливого, архітектурного, коли так можна висловитись, з усім чаром колишньої мови періоду барокко і сучасної найвищої математики — до мови М. Бажана.

Але поза межами України (частково і в Україні) триває процес занепаду української мови: природний і неприродний (коли зважити на швидкий час) процес денаціоналізації української людини. І тут роля друкованого слова — неперевершенна, без огляду на те, чи це слово для малого читача, чи для молоді, чи для любителя літератури, чи для науковця-фахівця. І тому беремося „відкривати" український Ню Йорк з найбільш важливого й значимого, найбільш принципового у змаганні до збереження, розвитку і навіть "to be or not to be" — з українських книгарень. Вони сконцентровані в „українському" (і гіппісівському" покищо) центрі, на „давнтавні", як прийнято говорити, „на долині міста" — між 1-ою і 3-ою авенями, в колі 5-ої і 10-ої вулиць.

КНИГАРНЯ „СУРМА"

"Surma", 11 E. 7th Street
New York, N.Y. 10003
Тел.: (212) GR 7-0729

Як розповів особливо заслужений у ділі розповсюдження української книжки в Америці й Канаді, сеньйор книгарняної справи п. Мирон Сурмач, старший, власник книгарні „Сурма", — першу з найперших українську книгарню на американській території провадив з 1905-го року незаслужено забутий нами українець із Лемківщини Василь Гришко, у місті Скрентоні, Па. Запам'ятаймо його прізвище, одного з перших невідомих наших культуртреґерів у ЗСА.

Мирон Сурмач прибув до Америки із Західньої України в 1910 році, привізши в скрині убогий пожиток з української землі та українські католицькі молитовники, календар і місійні видання Отців Василіян з Жовкви. Ті книжки дав на дорогу за океан його дядько (вуйко) Василь Стронціцький з Жельця, який передплачував „Місіонаря", газети та ін. видання, найбільше зі Львова.

Прибувши до міста Вілкс Беррі у Пенсильвенії, Мирон Сурмач швидко порозумівся, як він каже, з „бордерами" (board — місце життя, притулок для спання, сяке-таке помешкання), виписав — на прохання господарів — чималу кількість молитовників, календарів та „Місіонаря", і почав їх поволі розповсюджувати між місцевими українськими робітниками. Потім сам, або з братом Іваном їздив до Скрентону, до книгарні згадуваного Василя Гришка, який мав і малу друкарню та видавав „народні брошурки", в ціні по 5 і 10 центів. Ті книжечки п. М. Сурмач почав показувати знайомим, у них вдома, а з часом таки й на фабриці, де працював (тоді працювали по 10 чи й більше годин, а платня була така, що й 10 центів здавались чималою сумою). „Іноді я навіть вторгував 5 центів!" — згадує оповідач. — „Можливо, що керівник-„бос" помітив, що я й сам не надто пильнував своєї роботи, та ще й „бадерував (перешкоджав) іншим. Він сказав мені пошукати собі іншої роботи, але не в його „шапі" (робітні).

Пан М. Сурмач був молодою і завзятою людиною. Він махнув „білою рукою", як співається в пісні, на ту „шапу" і її власника, й переїхав у 1913 році до Ню Йорку, де вже мав кількох знайомих-краянів. У Ню Йорку його чекала перша перемога: ходячи по українських кватирах з виданнями Отців Василіян та з українськими книжками видавця-чеха Доячека з Канади, п. М. Сурмач вторгував 40 центів! Він запам'ятав навіть зміст того видання: це були пісні про Канаду і Австрію (аякже, було чого „русинам" „прославляти" незадовго після 1913 року небіжку-імперію). В той час, коли українське організоване життя лише наладнувалось довкола церков, коли УНСоюз, тоді ще „Руський Союз" ще вирощував крила, — найкраще йшла саме книжка пісень про Канаду і Австрію: „Це був український „бестселер", а теж сонники, чари, жарти і не жарти"...

Так починав народжуватися український книжковий „бизнес". Панове Мирон Сурмач, Михайло Гандзюк та Іван Корилюк наважилися найняти кімнату - льокаль для своєї „торговельної" дитини, на долині Ню Йорку — для української крамниці на 6-ій вулиці, у 1916 році.

П. Пуйда мав тоді книгарню в Ню Йорку, але втримався лише 2 роки.

Аж ось в Україні розпочалась національна революція. Австро-Угорщина і Російська імперії — кольоси на глиняних ногах, опудала на чужих підпірках, — почали хитатися. „Свобода" з тих років заповнена хвилюючими вістками з України про перебрання влади українським народом, про бої проти різних окупантів, про Універсали Української Центральної Ради, врешті про здійснення споконвічного прагнення синів і дочок України — створення Соборної Української Держави в 1919 році...

Серед українців у Америці й Канаді помічалось тоді надзвичайне пожвавлення. Вже було тут більше, ніж на початках, інтелігенції, між ними і священиків; вже були вчителі, приїздили й окремі політики. Троє співвласників перенесли свою книжкову крамницю в 1919 році з 6-ої вулиці на 7-му і назвали її (який відгомін Запорізької Січі та дій Січових Стрільців полк. Є. Коновальця!) — назвали її в Ню Йорку „Січовим Базаром"!

Але ентузіязм — ентузіязмом, а грамотність — грамотністю. Книгарня мала й далі чималі труднощі в розповсюджуванні літератури. І тому зневірились два співвласники і „пішли в інші бизнеси", розповідає власник „Сурми", „ а я остався сам". У 1921 р. М. Сурмач зробив відважний крок: відкупив в Українського Народного Союзу стару друкарню і розпочав видавати власний журнал, для торгівлі і просвіти. Найголовнішим дописувачем до того видання був не хто інший, як Богдан Лепкий! Він постачав чимало різного матеріялу для кожного числа. Журнал виходив рік, вийшло 12 чисел, як видавець заповів читачам, але довелося припинити видання: неграмотінсіть залишалася й надалі головною проблемою українців у ті часи, а „грамотніші" часто воліли говорити мовою окупанта, — російською, польською чи ще якою... Вплинув на вузький тогочасний читацький загал і трагічний розвиток подій в Україні, яку знову окупували Росія, Польща, Румунія і навіть Чехо-Словаччина.

Наш співрозмовець, від якого — в добрий час сказати, — пахне здоров'ям і медом з його власної пасіки на „Сурмачівці" під Ню Порком, — вирішив не зрадити української нижки так само, як найдорожчої йому дівчини. Хоча книжкова торгівля була мінімальна, п. Сурмач взявся продавати досить нові, як на той час, речі: платівки з піснями й музикою (українською, в 1920-их роках в Америці!) та продукував „звійки" — рольки перфорованого паперу з записом музики для змеханізованих, самограючих фортепіянів. Відтоді справи пішли краще.

„За намовою нашого великого бизнесмена Каленика Лисюка я покинув „Січовий Базар" і перенісся до великого льокалю під ч. 103-105 при евеню „А", де почався бизнес на велику скалю. Мав все 10-12 помічників, заклав

Піонер книгарняної справи в ЗСА і власник „Сурми" Мирон Сурмач, старший, та співпрацівник проф. Євген Грицай (зліва).

філії по Америці". Так тривало 10 років, і за той час тисячі українських книжок і тисячі платівок пройшли думками й музикою крізь людські серця й уми. Але „потім наші люди навчилися користати з мораторії і перестали платити за одержані на борг товари. Тоді я звинув великий бизнес, — продовжує розповідь Мирон Сурмач, — хоча в його очах блискають іскорки радости, а не смутку, — і в 1937 році перенісся до малого льокалю на 14-ту вулицю, і був там шість з половиною років".

Не важко підрахувати: надходив кінець другої світової війни, 1944-ий рік, і з багатьох познак було видко, що в Україні лише змінить один окупант іншого, отже будуть незгідні з таким станом, і будуть щасливці, яким удасться вирватись на Захід, у світ свободи. Це передбачення п. Сурмача справдилось. Була ще й інша причина: під час війни чимало будинків на долині Ню Йорку стояли порожні, в тому й на 7-ій вулиці, де міститься книгарня „Сурма" в наш час — також був напівпорожній дім. Мирон Сурмач купив його від банку в 1943 році.

У співпраці з дружиною та з допомогою донечки Ярослави (у наш час відомої малярки, ілюстратора і авторки для дітей) і сина Мирона, — Сурмач-старший добре повів свою „Сурму", зазвучала вона на повний голос, і головними нотами у тій пісні були українські книжки. Справа трохи погіршилась, коли Мирона-молодшого взяли до армії на 4 роки в Американську Фльоту. Але, повернувшись додому, „син вирішив ступив в чоботи батька", і тепер добре провадить торговельну справу. Зайдіть до „Сурми": там завжди чимало клієнтів, у тому і з далеких міст, і з Канади, і навіть з Европи чи Південної Америки. Книгарня „Сурма" — один із центрів української культури в Ню Йорку.

Але нині дедалі, то більше помітний спад зацікавлення українською книжкою. Вина в цьому не активного і підприємливого п-ва Сурмачів.

Нині на двох вікнах-вітринах „Сурми": кілька українських книжок, вишивки, ікони, „крайки"-опаски, платівки і золотистою — королівською — короною поблискують банки з різними видами меду із „Сурмачівки". Книжки і мед — це гордість Мирона Сурмача-старшого. Мед із гречки, з липи, з клеверу, мед без домішок, такий, який нас Мати-природа там, у Седл Ривер, Ню Джерзі, де розкинулась затишна „Сурмачівка". На тих же вітринах — два великі друковані оголошення, про свято Лесі Українки в Ню Йорку і про Осінню забаву СУМА.

Стою біля вітрин. Підходить група хлопців-американців. З цікавістю розглядають вишивки і українські ляльки, щось їм там подобається, в чужій для них, але такій естетичній грі кольорів і ліній... Один говорить, дивлячись на україномовне оголошення: „Це російська мова"... Другий підтакує. З тим і йдуть далі. (Чи не варто б на друкованих оголошеннях-реклямах десь у кутку додавати англійською мовою: „Юкреїнсн" ?), задля інформації наших співгромадян про нас самих?).

Молодий Мирон Сурмач не даремно „всупив у батькові чоботи": хоча він керівник „Сурми", закотивши рукави, з допомогою службовця, проф. Євгена Грицая, нашвидку розвантажує авто, бо саме прийшли золотисті підставки для писанок.

У крамниці: найперше впадає в очі бандура, що висить на почесному місці. Бандура автентична, з України. До неї хочеться (а може й треба було б) доторкнутись рукою. Це ж вона „усе запам'ятала і про все нам розповість". Покищо чекає рук, які зуміють вичарувати з неї все, таке дороге українському серцю. Юнак - українець, (зайшов по нитки, бо „мама послала") кілька разів поглянув з зацікавленням то на бандуру, то на молоду службовку Доротті Белгоф, яке працює в „Сурмі" позний час, і хоча не українського роду, знає чимало потрібних слів, зокрема такі, як „прошу, дякую, до побачення, добрий день, крайка, лента", й ін. Її „департмент" : головний обов'язок — продавати „крайки", вузькі барвисті стрічки для обрамування одягу, щось під нашу вишивку, які так подобаються не тільки українському покупцеві, а й — може, ще більше — американському.

Нині в „Сурмі", як на тому полтавському ярмарку! До перелічених вище товарів треба ще додати акуратні картоники випуску „Сурми" з фарбами, „кісткою" для писання писанок та інструкцією, як розписувати (їх купують клієнти різних етнічних походжень, як український виріб, і розносять мотиви українських писанок по широкому світі); між товарами — багато платівок, книжок, українські газети сливе з усіх країн Вільного Світу, великий вибір карток для різних свят і нагод, самозрозуміло, українських; нитки для вишивання, гриби, славнозвісний сурмачівський мед (2 великі банки купила саме пані із стейту Коннектикет) ; на стінах — портрети видатних українців, письменників, політичних діячів; деякі з них друковані в Україні, як Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, а тут наліплені на мальовничі дерев'яні свали. Є ще тут вишивки, вибійки гаптування і т. п. Для упримлення покупців — ніжно — тихо лунає українська музика, пісня...

А що ж із королевою книгарні „Сурма" — українською книжкою?

Зона займає своє важливе місце з лівого боку магазину. Переважна більшість — це закордонні українські видання. Після певної селекції, „Сурма" продає дещо з видань з Української ССР, як „Літопис Самовидця", „Історія українського мистецтва". Окремо згуртовані підручники для Рідної Школи та Шкіл Українознавства. Між ними ваблять зір кольорові обкладинки — мільонки читанок сл. п. проф. Марії Дейко з Австралії. Вони подолали всі океани, бо для вартісного видання немає перешкод. „Ці підручники йдуть дуже добре", ствердкує керівник департаменту книжки проф. Грицай (який, однак, поступається своїм становищем, коли двічі на тиждень до „Сурми" прибуває Мирон Сурмач - старший — до своїх дітей і до своєї улюбленої книжкової справи).

І все таки з українською книжкою — не все гаразд (те ж саме, хоча меншою мірою, з доброю книжкою у всьому світі, перенаселеному в наш час газетами, радіо і телевізорами). „Ще добре йдуть спогади, підручники, мистецькі видання", стверджує проф. Грицай. — „Тепер, недалеко вже перед Святами — починає краще йти дитяча книжка". Додаю: „Можливо, що є певна реакція громади на проголошений ОПЛДМ ім. Леоніда Глібова Двомісячник Книжки для дітей і молоді?" „Можливо", — погоджується співрозмовець: „Такі Двомісячники дитячої книжки треба б влаштовувати в кожній країні, бо розгубимо дітей". Дедалі, то більше українських книжок назбирується не тільки на полицях „Сурми", видимих відвідувачам, а і в підземеллі-льоху, і в другій кімнаті книгарні, де провадиться діловодство і звідки телефоную до власника п. Мирона Сурмача на „Сурмачів хутір", бо як же — відвідати його твір — і бодай телефоном не поговорити з автором? Втім, домовляємось, що зустрінемось у п'ятницю увечорі таки в „Сурмі", що й виконуєм. Гостинний господар запрошує й на „Сурмачівку", поза місто, але де взяти на все часу? Український, активний журналіст хіба мусів би мати літака, а має заледве сірака.

„Сурма" на 7-ій вулиці працює і по - своєму розвивається, однак вже значно меншою мірою, як книгарня, все більше й більше завдяки іншим товарам. Це — осторога читачам та і всій нашій спільноті.

(У черговому числі: Книгарня „АРКА")

Фенікс в поклоні героям Листопадового Зриву

Концертом на пошану 53-річчя Листопадового Чину закінчила Управа місцевого Відділу УККА свій діловий рік. При співучасті трьох інших організацій — Осередку СУМА, 45 Відділу ООЧСУ та 176 Відділу УНПомочі, вдалось старанно підготовити програму свята, яке відбулось 7-го листопада в залі дому Осередку СУМА.

Концерт на пошану Листопадового Чину відкрив голова Відділу УККА Павло Поліщук, а О. Танасевич відчитав реферат, в якому підкреслив соборницьке значення Листопадового Зриву. Мистецьку частину програми свята започаткували юні сумівці, молитвою - співом „Боже Великий", потім деклямували, а музичний гурток ЮСУМА виконав три стрілецькі пісні. Останні три точки програми виконав чол. хор Осередку СУМА двома стрілецькими та упівською піснею.

Українським Національним Гимном закінчено відзначати 53-річницю Листопадового Чину.

Василь Савицький

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"
ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,
що Адміністрація не буде поміщувати жадних оголошень
ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ
Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

Розшуки

ПОШУКУЮ
МИРОСЛАВА М. МАГУРА
з м. Дрогобича, з „Губич", який перебував в Австрії, в таборі Вільян. Хто знав би що про нього, або він сам, дуже прошу зголоситися на мою адресу:
Mr. M. Hrycyk
841 N. Mozart
Chicago, Ill. 60622, USA

ТАРЗАН, Ч. 6664. Джім пробує втекти

Чоловік, який платить золотими штуками за ваші „круми", пішов геть! Він не вернеться!

В такому випадку ми дуже сердиті! Як будемо жити? Мусимо мати золоті штуки, щоб купувати за них речі, яких потребуємо... від торговельної станиці!

Наші докази, Чулю, починають доповнюватись! Ті Брати Омари потайки перевозять сюди золоті монети, що їх годі розпізнати, для агента торговельної станиці, який тайком замінює золото за висушені димом людські руки! Тепер ми...

Тарзане, Джім біжить до свого гелікоптера!